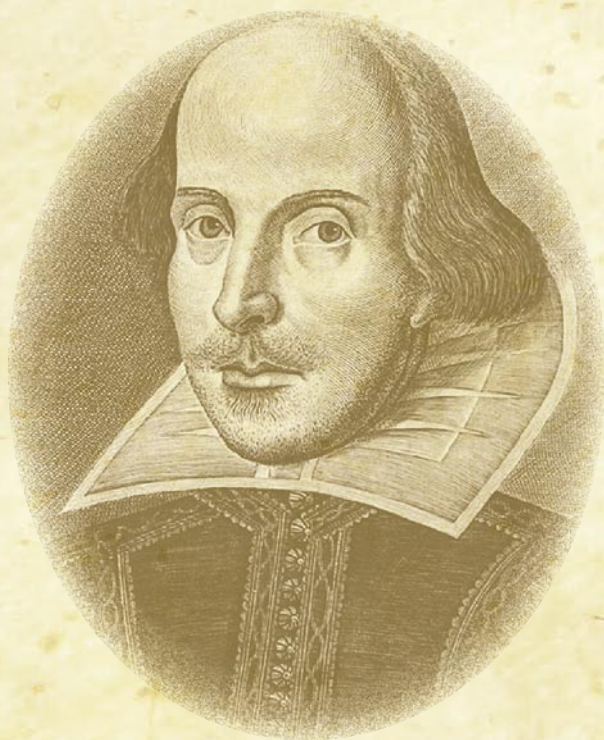

ROMEO I JULIA

William Shakespeare

MATICA HRVATSKA

ELEKTRONIČKA IZDANJA MATICE HRVATSKE

NIZ KLASICI SVJETSKE KNJIŽEVNOSTI

3

William Shakespeare
ROMEO I JULIJA

Za nakladnika
IGOR ZIDIĆ

Glavna urednica
ROMANA HORVAT

Urednik elektroničkih izdanja
JOSIP BRLEKOVIĆ

Priprema
SLUŽBA TEHNIČKE PRIPREME MH

ISBN 978-953-150-949-7

William Shakespeare

ROMEO I JULIJA

Preveo
MATE MARAS

MATICA HRVATSKA
ZAGREB 2011

Ukratko o djelu

Naslov izvornika: The Most Excellent and Lamentable Tragedy of Romeo and Juliet

Godina nastanka: 1595, (1594–96)

Uvedeno u Registar nakladnika: 22. siječnja 1607.

Prva izdanja: 1623(F1)

Izvori i utjecaji:

Arthur Brooke (?–1563): The Tragical History of Romeus and Juliet (engleski prijevod 1562)

Verona je poprište zavade dviju plemenitih obitelji, Montecchija i Capuletija. Odgovarajući na stalne sukobe između članova tih obitelji, veronski knez izdaje naredbu da će svakoga sudionika dvoboja kazniti smrću. Mladi Romeo iz kuće Montecchi zaljubljen je u Rosalinu, nećakinju staroga Capuletija. Da bi proveo neko vrijeme s njom, Romeo i njegovi prijatelji dolaze prurušeni na ples pod maskama u Capuletijevu kuću. Tu Romeo prvi put ugleda Juliju, Capuletijevu kćer. U jednome od najslavnijih Shakespeareovih prizora Romeo krišom dolazi u vrt i izjavljuje ljubav Juliji koja stoji na balkonu. Uz pomoć fratra Lovre, Romeo se sprema potajno vjenčati s Julijom.

Julijin rođak Tebaldo otkriva da je Romeo bio na plesu i odlučuje mladoga Montecchija naučiti pameti s pomoću šiljka svoga mača. Izazvani Romeo nastoji izbjeći dvoboj jer se već vjenčao s Julijom pa je prema tome u svojti s Tebaldom. Romeov najbolji prijatelj Mercuzio prihvaća Tebaldov izazov i pogiba u dvoboju. Gnjevni Romeo nakon toga ubija Tebalda. Zbog toga krvoprolića i Romeove osvete veronski knez proglašava da je Romeo prognan iz grada. Romeo ima vremena provesti prvu bračnu noć s Julijom te se s njom oprašta, nadajući se da će se s njom sjediniti čim Capuleti doznaju da se ona za njega udala.

Stari Capuleti dotle navaljuje na Juliju da se uda za Parisa koji je knežev rođak. Julija se obraća fratra Lovri i kuje očajnički plan kako će izbjeći roditeljsku želju. Dobiva lijek od kojega će četrdeset dva sata izgledati kao da je umrla; dok bude u tome stanju, fratar Lovro će javiti Romeu što se zbiva tako da može doći i spasiti je iz groba. Na žalost, sudbina im ne će biti sklona; pismo fratra Lovre će zakasniti. Umjesto pisma Romeu stiže vijest da je Julija umrla. Ožalošćeni Romeo kupuje otrov i pohita do Julijina groba da kraj nje počini samoubojstvo. U međuvremenu fratar Lovro na svoj užas otkriva da njegovo pismo nije stiglo, pa isto tako žurno dolazi do Julijina groba ne bi li zatekao Juliju budnu i sve doveo u red.

Na Julijinu grobu Romeo susreće Parisa koji oplakuje svoju nesuđenu zaručnicu. Romeo ubija Parisa, zatim silazi u grobnicu i ispija otrov. Kad se fratar Lovro pojavi na groblju, Julija se budi da bi našla tijelo ljubljenoga Romea pokraj sebe. Ona skida bodež s Romeova pojasa i zabija ga sebi u grudi. U taj čas stiže knez skupa s roditeljima mrtvih mladenaca i zahtijeva da čuje što se zbilo. Fratar Lovro kazuje tragičnu priču o tajnom vjenčanju Romea i Julije; Montecchi i Capuleti, suočeni sa strašnom cijenom koju su platili za svoju omrazu, zaklinju se da će okončati neprijateljstvo između dviju obitelji.

Napomena: elektroničko izdanje Shakespeareove tragedije *Romeo i Julija* priređeno je prema tiskanoj inačici prijevoda Mate Marasa objavljenog u drugoj knjizi Sabranih djela Williama Shakespearea (*Tragedije*, Matica hrvatska, Zagreb 2006., str. 115-250). U odnosu na tiskanu inačicu ovomu je prijevodu pridodan jedan stih (*Dovedite osumnjičene* stranke, 5.3.221) koji je u tiskanom izdanju ispušten greškom .

OSOBE

DELLA SCALA, veronski knez

PARIS, *mladi grof, knežev rođak*

Parisov paž

MERCUZIO, *knežev rođak i Romeov prijatelj*

Mercuziov paž

MONTECCHI, *glava veronske obitelji u omrazi s Capuletijima*

GOSPA MONTECCHI

ROMEO, *Montecchijev sin*

BENVOLIO, *Montecchijev sinovac, Romeov i Mercuziov prijatelj*

ABRAM, *Montecchijev sluga*

BALTAZAR, *Romeov sluga*

CAPULETI, *glava veronske obitelji u omrazi s Montecchijima*

GOSPA CAPULETI

JULIJA, *Capuletijeva kći*

TEBALDO, *Capuletijev sinovac*

Starac iz obitelji Capuleti

DADILJA, *dvorkinja u Capuletija, Julijina pomajka*

PETAR, *sluga u Capuletija, pomaže dadilji*

SAMSON, GRGUR, ANTUN, LONČINA, *sluge u Capuletija*

Fra LOVRO, fra IVAN, *franjevci*

Ljekarnik iz Mantove

Tri svirača (Šimun Leut, Hugo Gudaljka, Jakov Konjić)

Stražari, veronski građani, maske, lučonoše, paževi, sluge.

Kor

Mjesto radnje: u Veroni, osim prvoga prizora u petom činu koji se zbiva u Mantovi.

PROLOG

(Ulazi kor.)

KOR

Dvije obitelji iz Verone slavne
gdje se radnja zbiva, dične obadvije,
ponovno se glože zbog omraze davne,
te građanska ruka krv građansku lije.
Iz slabina kobnih tih dušmana dvaju
ljubavni se par pod hudom zvijezdom rađa;
njihov zlosretan i dirljiv pad na kraju
nosi smrt i pokop roditeljskih svađa.
Te ljubavi strašan tijek u znaku smrti,
dok sveudilj srdžba roditeljska traje
koju samo zator djece može strti,
dva se sata sad na pozornici daje.

10

Ako našu priču poslušate s marom,
mi ćemo što manjka nadoknadit žarom.

(Izlazi.)

PRVI ČIN

PRVI PRIZOR

Trg u Veroni.

(Ulaze Samson i Grgur, s mačevima i štitovima, iz kuće Capuleti.)

SAMSON

Grgure, časne mi riječi, ne dopuštamo da se s nama petlja.

GRGUR

Ne, jer onda bismo morali biti prišipetlje.

SAMSON

Hoću reći, kad se rasrdimo, mi imamo petlje trgnuti.

GRGUR

Da, dok si na životu, istrгни ti vrat iz krvnikove petlje.

SAMSON

Ja brzo udarim kad se ugrijem.

GRGUR

Ali se brzo ne ugriješ da udariš.

SAMSON

Jedno me pseto iz Montecchijeve kuće nagoni na srdžbu.

GRGUR

Nagoniti znači micati, a biti hrabar znači stajati; zato ako te nagnaju ti bježiš.

SAMSON

Jedno pseto iz te kuće nagnat će me da stanem. Mimo svakog Montecchijeva momka ili djevojke ja ću uza zid. 10

GRGUR

To pokazuje da si kukavni rob, jer slabiji ide uza zid.

SAMSON

Istina je, zato i žene, jer su slabiji spol, uvijek pristisnu uza zid; zato ću ja Montecchijeve momke gurati od zida, a njegove djevojke pritiskivati uza zid.

GRGUR

Svađa je između naših gospodara i nas njihovih momaka.

SAMSON

To je svejedno. Pokazat ću se da sam silnik: kad završim borbu s momcima, bit ću uljuđen s djevama — svakoj ću probušit očnjake. 20

GRGUR

Djevi očnjake?

SAMSON

Da, djevi očnjake, ili djevičnjake; primi to u kojem god smislu hoćeš.

GRGUR

One to moraju primiti u smislu kako ga osjete.

SAMSON

Mene će osjetiti dok mognem stajati, a poznato je da sam popriličan komad mesa.

GRGUR

Dobro je da nisi riba; da jesi, bio bi sirotinjski bakalar. 30
Izvuci прибор — dolazi netko iz Montecchijeve kuće.

(Ulaze Abram i Baltazar.)

SAMSON

Moje golo oružje je isukano. Ti izazovi, ja sam ti iza leđa.

GRGUR

Kako, okrećeš leđa i bježiš?

SAMSON

Ne boj se mene.

GRGUR

Ne, bogme, tebe se ne bojim!

SAMSON

Gledajmo da zakon bude na našoj strani: neka oni počnu.

GRGUR

Mrštit ću se dok budem prolazio, pa neka to shvate kako ih je volja.

SAMSON

Ne, nego kako se usude. Zagrist ću palac u brk njima, a to im je sramota ako podnesu. 40

ABRAM

Grizete li vi to nama nokat, gospodine?

SAMSON

Ja grizem svoj nokat, gospodine.

ABRAM

Grizete li vi to nama nokat, gospodine?

SAMSON (*tihoglasno*)

Je li zakon na našoj strani ako kažem »da«?

GRGUR

Ne.

SAMSON

Ne, gospodine, ne grizem svoj nokat vama, gospodine, ali grizem svoj nokat, gospodine.

GRGUR

Vi to izazivate, gospodine?

ABRAM

Izazivam, gospodine? Ne, gospodine.

50

SAMSON

Ali ako izazivate, gospodine, vaš sam. Ja služim gospodara koji je jednako dobar kao vaš.

ABRAM

Ali nije bolji.

SAMSON

Pa dobro, gospodine.

(*Ulazi Benvolio.*)

GRGUR

Reci da je bolji. Dolazi jedan rođak našega gospodara.

SAMSON

Da, bolji je, gospodine.

ABRAM

Vi lažete.

SAMSON

Trgnite ako ste ljudi. Grgure, sjeti se svoga strahovitog udarca.

(Bore se.)

BENVOLIO

Razdvojite se, luđaci, spremite mačeve u korice. Vi ne znate što činite.

60

(Ulazi Tebaldo.)

TEBALDO

Što, trgnuo si mač usred tih kukavnih prostaka?
Okreni se, Benvolio, pogledaj u svoju smrt.

BENVOLIO

Ja samo mir održavam, zadjeni svoj mač,
ili ga uporabi da sa mnom rastaviš ove ljude.

TEBALDO

Što, trgnuo, a govoriš o miru? Mrzim tu riječ,
kao što mrzim pakao, sve Montecchije, i tebe.
Brani se, kukavice!

(Bore se.)

(Ulaze tri-četiri građanina s toljagama ili kopljima.)

GRAĐANI

Toljage, koplja i helebarde! Udarajte! Dotucite ih!
Dolje Capuleti! Dolje Montecchi!

70

(Ulaze stari Capuleti u kućnoj haljini i gospa Capuleti.)

CAPULETI

Kakva je to buka? Dajte mi moj dugi mač, hej!

GOSPA CAPULETI

Štaku, štaku! Zašto vičete za mač?

(Ulaze stari Montecchi i gospa Montecchi.)

CAPULETI

Moj mač, kad kažem! Stari Montecchi je došao,
i uzmahuje oštricom meni na ruglo.

MONTECCHI

Huljo jedna, Capuleti! Nemojte me držati! Pustite me
da idem!

GOSPA MONTECCHI

Ne ćeš se ni stopu pomaknuti da tražiš dušmanina.

(Ulazi knez Della Scala s pratnjom.)

KNEZ

Buntovni podanici, neprijatelji mira,
oskvrnitelji čelika okaljani na bližnjima —
Zar ne žele čuti? Što je? Ljudi, zvijeri jedne,
što gasite oganj svoga pogubnoga gnjeva
grimiznim vrelima što izvire iz vaših žila,
pod prijetnjom muka, iz tih okrvavljenih ruku
bacite to zlobom kaljeno oružje na tlo
i čujte presudu svoga rasrđena kneza.

Tri građanska sukoba začeta od ispraznih riječi
zbog tebe, stari Capuleti, i tebe, Montecchi,
tri puta su narušili spokojstvo naših ulica
i nagnali ostarjele veronske građane
da odbace dolično ruho dostojanstva
i starim rukama se late starih pala,

80

90

trulih od mira, da dijele vašu trulu mržnju.
 Ako ikada ponovno uznemirite naše ulice,
 životom ćete platiti jamčevinu za mir.
 Za ovaj put svi ostali neka se razidu;
 vi, Capuleti, poći ćete skupa sa mnom,
 a vi, Montecchi, dođite danas poslije podne
 u staru Villafrancu, sijelo našeg javnog sudišta,
 da doznate našu daljnju volju u ovom slučaju. 100
 Još jedanput, pod prijeljnom smrću, neka se svi razidu.
*(Izlaze svi osim Montecchija, Gospe Montecchi i
 Benvolija.)*

MONTECCHI

Tko je iznova načeo tu drevnu svađu?
 Recite, sinovče, jeste li bili tu kad je počelo?

BENVOLIO

Tu su bile sluge vašega protivnika i vaše
 u borbi izbliza prije nego što sam pristupio.
 Trgnuh mač da ih rastavim; u taj čas stiže
 vatreni Tebaldo sa svojim isukanim mačem,
 i dok je izazovno siktao u moje uši,
 njime je vitlao oko glave i sjekao vjetar
 koji mu je neozlijeden od mača podrugljivo zviždao. 110
 Dok smo razmjenjivali zamahe i udarce,
 stizalo ih je sve više i borilo se s obje strane
 dok nije došao knez i obje strane rastavio.

GOSPA MONTECCHI

Oh, gdje je Romeo? Jeste li ga danas vidjeli?
 Tako mi je drago što nije bio u tom okršaju.

BENVOLIO

Gospo, jedan sat prije nego što je božansko sunce
provirilo kroz zlaćani prozor na istoku,
smućeni duh me nagnao da se prošetam,
te ispod onog javorova gaja
što raste zapadno od ove strane grada 120
vidjeh vašeg sina u tako ranoj šetnji.
Prema njemu krenuh, ali on me osjetio
i iskrao se u skrovitost šume.
Ja, mjereći njegovu sjetu svojom sjetom
koja najviše teži gdje se najmanje može naći,
jer sam i sâm previše tegobnome sebi,
prosljedih za svojom ćudi, ne slijedeći njegovu,
i rado se klonih onoga tko rado pobježe od mene.

MONTECCHI

On je mnogoga jutra ondje viđen
kako suzama povećava svježu jutarnju rosu, 130
dodajući oblacima oblake dubokih uzdaha;
ali čim bi sunce što sve razveseljava
na najdaljem istoku počelo razmicati
sjenovite zastore s Aurorine postelje,
moj tmuran sin umiče od svjetla kući
i potajno se spraća u svoju sobu, zatvara prozore,
zaključava ulaz lijepom danjem svjetlu
i neku umjetnu noć za sebe stvara.
A takva sjeta mračno i zlokobno rani,
ako joj dobar savjet uzrok ne odstrani. 140

BENVOLIO

Plemeniti striče, znadete li vi taj uzrok?

MONTECCHI

Niti ga znadem niti mogu doznati od njega.

BENVOLIO

Jeste li ga pokušali nekako salijetati?

MONTECCHI

Pokušali smo, ja i mnogi drugi prijatelji.
Ali on, svoj savjetnik u vlastitim osjećajima,
sam je sebi — ne ću reći koliko iskren —
nego sam sebi tako tajanstven i tako zatvoren,
tako daleko od izmjere i otkrića,
kao pupoljak što ga nagrize jalan crv
prije no mogne razviti slatke latice u zraku
ili ljepotu svoju posvetiti suncu.
Otkud mu tuga raste, to kad bismo znali,
jednako bismo rado lijeka njemu dali.

150

(Ulazi Romeo.)

BENVOLIO

Vidite ga, dolazi. Molim vas, sklonite se;
doznat ću što ga muči ili će me dugo odbijati.

MONTECCHI

Volio bih da ti ostanak bude tako sretan
da čuješ iskrenu ispovijed. Idemo, gospo, pođimo.

(Izlaze Montecchi i gospa Montecchi.)

BENVOLIO

Dobro jutro, rođače.

ROMEO

Zar je dan tako mlad?

BENVOLIO

Netom je odbilo devet.

ROMEO

Jao, duge se čine tužne ure.
Je li to bio moj otac što onako hitro ode? 160

BENVOLIO

Jest. Koja tuga odužuje Romeove ure?

ROMEO

Što nema ono što ih, kad ima, skraćuje.

BENVOLIO

Jesi li zaljubljen?

ROMEO

Nisam —

BENVOLIO

Nisi zaljubljen?

ROMEO

Nisam u milosti one u koju sam zaljubljen.

BENVOLIO

Na žalost, ljubav, tako nježna kad se vidi,
tako je nasilna i gruba kad se kuša.

ROMEO

Na žalost, ljubav, stalno zastrta vida,
i bez očiju vidi stazu do svoje želje. 170
Gdje ćemo objedovati? Joj, kakav se okršaj tu zbio?
Ali mi nemoj reći, jer sve sam čuo.
Tu je puno zbrke zbog mržnje, ali više zbog ljubavi.
Pa onda, o svadljiva ljubavi, o ljuborodna mržnjo,
o što god bilo prvo ni od čega stvoreno!
O mračna svjetlosti, ispunjena ispraznosti,
bezlični kaose dražesnih oblika! Olovno pero,

svijetli dime, hladna vatro, bolesno zdravlje!
Stalno budan san što nije to što jest.
Tu ljubav ćutim ja što u tom ljubavi ne ćutim. 180
Ti se ne smiješ?

BENVOLIO

Ne rođače, radije bih plakao.

ROMEO

Dobro srce, zbog čega?

BENVOLIO

Zbog patnje tvoga
dobrog srca.

ROMEO

Pa tako se ljubav rasprostranjuje.
Moji jadi već mi teško na grudima leže,
ti ćeš ih proširiti kada ih još teže
pritisneš svojim jadom. Ljubavlju što je kažeš
još tuge mi na tugu preveliku slažeš.
Ljubav je magla što se isparava iz uzdisaja;
kad se razide, oganj što iskri u očima ljubavnika;
kad se zgusne, more što ga napajaju suze ljubavnika. 190
Što je drugo ona? Mahnitost pozorna,
gorčina koja guši, i slast blagotvorna.
Zbogom, rođače moj.

BENVOLIO

Polako, i ja ću s tobom.
Ako me ovako napustiš, na žao mi činiš.

ROMEO

Napustio sam sama sebe, ja nisam ovdje.
Ovo nije Romeo, on je negdje drugdje.

BENVOLIO

Ozbiljno mi reci: tko je ta što je ljubiš?

ROMEO

Što, da se snuždim i da ti pripovijedam?

BENVOLIO

Da se snuždiš? Pa ne, samo mi ozbiljno reci tko je.

ROMEO

Reći bolesniku da se ozbiljno oporuke lati? 200
Nemila riječ za onoga tko nemoćan pati.
Zaozbilj, rođače, ja ljubim jednu ženu.

BENVOLIO

Gađao sam tako blizu kad pretpostavljah da ljubiš.

ROMEO

Izvrstan strijelac! I lijepa je ona koju ljubim.

BENVOLIO

Lijep se cilj, lijepi rođače, lako pogodi.

ROMEO

Promašio si; u nju ne može odapet
Kupido¹ strijelu; ima Dijaninu² pamet,
a jaki oklop njene čistoće je brana
spram slabog dječjeg luka od ljubavnih rana.
Ona bježi od opsade udvornih riječi, 210
izmiče se susretu očiju što jurišaju

1 Kupido je božanstvo ljubavi; prikazivali su ga kao dječaka s povezom preko očiju, naoružana lukom i »ljubavnim« strjelicama.

2 Dijana je božica lova, mjeseca i djevičanske krjeposti; prema legendi, i božica ljubavi Venera znala se pojavljivati u Dijaninu obličju.

i ne otvara krilo zlatu³ što zavodi svece.
Oh, bogata je u ljepoti, a sirota
što s njenom smrću mrije blago i ljepota.

BENVOLIO

Onda se zaklela da će zauvijek živjeti u čistoći?

ROMEO

Zaklela se, i u toj štednji strašno je rasipna.
Jer kad ljepota skapava od stroga posta,
potomstvo cijelo tada bez ljepote osta.
Ona je prelijepa, premudra, mudro prelijepa,
da bi zaslužila blaženstvo sileći me da zdvajam.
Prisegla da ne ljubi; sad se mrtav borim
s tim zavjetom, jer živim da ti ovo zborim.

220

BENVOLIO

Ravnaj se po meni, zaboravi misliti na nju.

ROMEO

Oh, nauči me kako bih zaboravio misliti.

BENVOLIO

Davanjem slobode svojim očima:
promatraj druge ljepote.

ROMEO

To je način da se
još više priziva njezina birana ljepota.
One sretne maske što ljube lica lijepih gospa,
crninom nas podsjećaju da kriju ljepotu.
Tko ostane slijep ne može zaboraviti

230

3 Aluzija na Danaju koja se pred Zeusovim udvaranjem zaključala u brončani toranj; on ju je ipak obljubio pretvorivši se u zlatnu kišu.

dragocjeno blago svog izgubljena vida.
Pokaži mi ženu koja je nenadmašivo lijepa;
čemu njezina ljepota nego da bude zapis
gdje čitam tko nadmašuje tu nenadmašivu ljepotu?
Zbogom; ne znaš me poučiti kako zaboraviti tugu.

BENVOLIO

Ja ću taj nauk platiti ili umrijeti u dugu.

(Izlaze.)

DRUGI PRIZOR

Ulica u Veroni.

(Ulaze Capuleti, Paris i jedan sluga.)

CAPULETI

Ali Montecchi je obvezan kao i ja,
pod prijetnjom iste kazne, a mislim da nije teško
da ljudi stari kao mi održavaju mir.

PARIS

Obojica ste časno ugledni i žalosno je
što ste tako dugo živjeli u neslozi.
Ali sada, gospodaru, što kažete na moju prošnju?

CAPULETI

Samo ću opet reći što sam prije rekao.
Moje dijete je još tuđinka u svijetu,
još nije navršila četrnaest godina.
Kad još dva ljeta budu u krasoti svela,
pomišljat ćemo da je za mladenku zrela.

10

PARIS

Mlađe od nje postadoše sretnim majkama.

CAPULETI

I prerano su uvenule koje postadoše.
 Zemlja je progutala sve moje nade osim nje;
 ona je nadobudna baštinica moje zemlje.
 Ali snubite je, plemeniti Parise, osvojite joj srce,
 moja volja samo je dio njezina pristanka;
 kad ona pristane, unutar njezina izbora
 leži moj pristanak i skladno podudaran glas.

Večeras priređujem staru običajnu gozbu
 na koju sam pozvao mnoge goste 20

koji su mi dragi, i vi ste u tom društvu:
 jedan više, ponajdraži, da mi uzveliča broj.

U mojem siromašnom domu noćas gledajte
 zemaljske zvijezde što mračno nebo osvjetljavaju.

Poput ugode što je jedri mladići osjećaju
 kada kićeni travanj dohodi za petama

ohromjele zime, takvo ćete uživanje
 među svježim ženskim pupoljcima noćas

dobiti u mojoj kući. Čujte ih sve, sve ih vidite, 30
 i neka vam je najdraža koja to najviše zasluži;

kad mnoge bolje pogledate, možda i moja bude
 jedna u tome skupu, iako se broj jedan ne računa.⁴

Podite sa mnom.

(Slugi.)

Idi, momče, sada hitaj
 po svoj Veroni lijepoj, za osobe pitaj
 čija imena pišu ovdje, kaži njima,
 moj dom i usrdnost na zadovoljstvo svima.

(Izlaze Capuleti i Paris.)

⁴ Jedan kao nijedan.

SLUGA

Raspitaj se za one čija su imena ovdje napisana. Pisano je da se postolar služi svojom mjerom, a krojač svojim kalupom, ribar svojim kistom, a slikar svojim mrežama. Ali ja sam poslan da otkrijem osobe čija su imena ovdje napisana, a nikad ne ću otkriti koja je imena pismena osoba ovdje napisala. Moram do učenjaka. U dobar čas!

(Ulaze Benvolio i Romeo.)

BENVOLIO

Čovječe, jedna vatra blaži što druga spali,
jedna se patnja smanji morom patnje druge;
vrtoglavicu vrtnja unatrag razgali,
zdvajna se tuga liječi čamom nove tuge.
Ti novom bolešću upali svoje oči,
i kužni otrov stare upale će proći.

50

ROMEO

Tvoj list trputca je izvrstan za to.

BENVOLIO

Za što, molim te?

ROMEO

Za tvoju slomljenu goljenicu.

BENVOLIO

Hej, Romeo, jesi li lud?

ROMEO

Nisam lud, ali sapet jače nego luđak:
bačen u tamnicu, ostavljen bez hrane,
bičevan i mučen i — Dobar dan, dobričino.

SLUGA

Bog dao dobar dan. Molim, gospodine, znadete li čitati?

ROMEO

Da, svoju sudbinu u svojoj bijedi.

SLUGA

To ste možda naučili bez knjige. Ali, molim, možete li pročitati sve što vidite?

ROMEO

Da, ako poznajem pismo i jezik.

60

SLUGA

Pošteno velite. Ostajte veselo.

ROMEO

Stani, momče. Znam čitati.

(Čita.)

Gospar Martino i njegova žena i kćeri;

Grof Anselmo i njegove krasne sestre;

Gospa Vitruviova udovica;

Gospar Piacenzo i njegove ljupke nećakinje;

Mercuzio i njegov brat Valentino;

Moj stric Capuleti, njegova žena i kćeri;

Moja lijepa nećakinja Rosalina i Livia;

Gospar Valente i njegov rođak Tebaldo;

Lucio i živahna Elena.

Lijepo društvo. Kamo trebaju doći?

70

SLUGA

Gore.

ROMEO

Kamo na večeru?

SLUGA

U našu kuću.

ROMEO

Čiju kuću?

SLUGA

Moga gospodara.

ROMEO

Doista, to sam te trebao prije pitati.

SLUGA

Sada ću vam reći bez pitanja. Moj gospodar je veliki bogataš Capuleti, pa ako niste iz kuće Montecchi, molim dođite pa gucnite čašu vina. Ostajte veselo. (Izlazi.) 80

BENVOLIO

Na toj istoj starinskoj gozbi Capuletija večerava i lijepa Rosalina, koju tako ljubiš, sa svim zanosnim ljepoticama iz Verone. Pođi tamo i nepristranim okom usporedi njezino lice i neka druga, meni znana, pa ću te uvjerit da labud tvoj je vrana.

ROMEO

Kad smjerna vjera mojih očiju se ikad s tom laži složi, nek se suze ognjem stvore, da one što ih potop čest ne zgubi nikad, prozirne krivovjerke, kao lašci gore.⁵ Ljepša no moja ljubav! Sunce svevideće ne vidje njojzi premca otkad svijet se kreće. 90

5 Heretike su iskušavali bacajući ih svezane u vodu; ako ipak ne bi potonuli, to bi bio dokaz da im pomaže vrag, pa su ih zato spaljivali.

BENVOLIO

Pih, lijepom je vidje jer drugih ondje ne bi:
u očima je sama ravnotežom sebi.
Al nek se mjere putem te kristalne vage
i neke druge djeve protiv tvoje drage —
pokazat ću ih tebi na gozbi u sjaju —
ta najbolja će jedva dobra bit na kraju.

100

ROMEO

Poći ću, ne da takve pokažeš mi slike,
nego da uživam u bljesku svoje dike.
(*Izlaze.*)

TREĆI PRIZOR

*Soba u kući Capuletijevih.
(Ulaze gospa Capuleti i dadilja.)*

GOSPA CAPULETI

Dadiljo, gdje mi je kći? Zovi je, da dođe k meni.

DADILJA

Tako mi djevičanstva kad mi je bilo dvanaest godina,
rekla sam joj da dođe. Nu, janješce! Nu, božja ovčice!
Sačuvaj Bože. Gdje je ta djevojka? Nu, Julijo!
(*Ulazi Julija.*)

JULIJA

Što je sada? Tko zove?

DADILJA

Vaša majka.

JULIJA

Gospo, ovdje sam, što želite?

GOSPA CAPULETI

Evo što je. Dadiljo, ostavi nas nasamo časkom,
moramo govoriti u tajnosti. Dadiljo, vrati se,
sjetila sam se, i ti trebaš čuti naš razgovor.
Ti znaš da mi je kći već u nekoj dobi.

10

DADILJA

Vjere mi, mogu vam reći njezinu dob točno u sat.

GOSPA CAPULETI

Još nema četrnaest.

DADILJA

Založila bih četrnaest zubi —
ali, na žalost moju rečeno, imam samo četiri —
da nema četrnaest. Koliko još ima
do Jaganjčeva?⁶

GOSPA CAPULETI

Dva tjedna i par dana.

DADILJA

Par ili nepar, kada od svih dana u godini
dođe noć uoči Jaganjčeva, ona će navršiti četrnaest.
Suzana i ona — Bog dao pokoj svim kršćanskim dušama —
bile su vrsnice. Nu, Suzana je s Bogom;
bila je predobra za me. Ali kako rekoh,
noć uoči Jaganjčeva navršit će ona četrnaest.
I hoće, Gospe mi, dobro to pamtim.
Od onog potresa je sada jedanaest godina,

20

6 U ranoj engleskoj crkvi slavio se 1. kolovoza žetveni blagdan *Lammas*; pučko tumačenje njegova značenja dovodilo ga je u vezu s riječju *lamb* (janje).

a od sise je odbijena — nikad to ne ću zaboraviti —
 od svih dana u godini baš toga dana.
 Jer sam tada na dojku bila metnula pelina,
 sjedeći na suncu pod zidom od golubinjaka.
 Tada ste vi i gospodar bili u Mantovi —
 nego, imam ja mozga. Ali kako rekoh,
 kad je okusila pelin na bradavici moje dojke 30
 i osjetila da je gorak, ludica jedna,
 da ste vidjeli kako se rasrdila i posvadila s dojkom.
 Trese se! huknu golubinjak. A meni, velim,
 nije trebalo zapovijedati da se kupim.
 A od toga doba prošlo je jedanaest godina.
 Tada je mogla sama stajati, jest, križa mi,
 mogla je trčati i gegati se svuda naokolo;
 jer baš je dan prije bila natukla čelo,
 i tada je moj muž — Bog mu se duši smilovao,
 bio je veseljak — podigao dijete, 40
 »Je li«, kazao je, »ti na lice padaš?
 Padat ćeš ti na leđa kad budeš pametnija,
 je li da hoćeš, Julio?« I svega mi svetoga,
 nevaljalica jedna prestade plakati i reče »Da«.
 Sad valja vidjeti kako će se ta šala ispuniti.
 Vjerujte mi, sve da poživim tisuću godina,
 nikad to ne bih zaboravila. »Je li da hoćeš, Julio?« kazao je,
 a ona, ludica jedna, prekide i reče »Da«.

GOSPA CAPULETI

Dosta toga, molim te, smiri se.

DADILJA

Da, gospođo, ali nemam kud nego u smijeh 50
 kad pomislim kako se okanila plača i rekla »Da«.
 A ipak, vjerujte mi, imala je na čelu

veliku kvrgu kao jajce u mladoga pijetla,
opasan udarac, i ljuto je plakala.
»Je li«, kazao je moj muž, »na lice padaš?
Padat ćeš ti na leđa kad budeš starija,
je li da hoćeš, Julo?« Ona prekide i reče »Da«.

JULIJA

A prekini i ti, molim te, dadiljo, rekoh ja.

DADILJA

Smiri se, gotova sam. Bog ti podario milosrđe,
ti si bila najljepše čedo što sam ga ikada dojila.
I da mi je doživjeti da vidim kako se udaješ
jednoga dana, želja bi mi se ispunila.

60

GOSPA CAPULETI

Majko Božja, ta udaja je upravo ona stvar
o kojoj htjedoh govoriti. Kaži mi, kćeri Julijo,
kakvo je tvoje mišljenje o tome da se udaš?

JULIJA

To je čast o kojoj i ne sanjam.

DADILJA

Čast! Da nisam bila jedina tvoja dojilja,
rekla bih da si sa sise mudrost posisala.

GOSPA CAPULETI

No, sad razmišljaj o udaji. Mlađe od tebe
ovdje u Veroni, gospe od ugleda,
već su majkama postale. Po mojem računu,
ja sam tvojom majkom postala u tim godinama,
a ti si još djevojka. Onda ukratko ovako:
plemeniti Paris prosi te za svoju ljubuu.

70

DADILJA

Muškarac, mlada gospo. Gospo, muškarac
kakva na cijelom svijetu — Nu, muškarac kao kip.

GOSPA CAPULETI

Ljeto u Veroni nema takva cvijeta.

DADILJA

Nego što, on je cvijet, vjere mi, pravi cvijet.

GOSPA CAPULETI

Što kažeš, možeš li ljubiti toga gospodina?
Večeras ćeš ga vidjeti na našoj gozbi; 80
pročitaj svezak Parisova lica i u njem nađi
veselje upisano perom ljepote.
Prouči mu sve crte koje su se splele
i vidi kako jedna s drugom sreću dijele;
što nejasno u tome lijepom svesku ima,
pronađi pisano na rubu, u očima.
Toj dragocjenoj knjizi ljubavi, nevezanom ljubavniku,
nedostaje samo povez da mu poveća diku.
Kao što riba živi u moru, tako je prava divota 90
kad nutarnju ljepotu skriva izvanjska ljepota.
U očima mnogih onoj knjizi slava niče
koja zlatnim kopčama zatvara zlačane priče.
Tako ćeš dijeliti sva njegova imanja,
dobivši njega ne ćeš nimalo bit manja.

DADILJA

Nimalo manja, nego veća. Žene od muževa rastu.

GOSPA CAPULETI

Ukratko kaži: može li ti omiljeti Parisova ljubav?

JULIJA

Gledat ću da mi omili, ako gledanje potiče milinu;
al' pogled oka ne ću dublje odapeti
nego što snagom vašeg pristanka odleti.

(Ulazi sluga.)

SLUGA

Gospođo, gosti su došli, večera je poslužena, vas zovu,
za mladu gospu pitaju, dadilju psuju u smočnici, i sve
je na rubu provalije. Ja moram odavde jer mi je služiti,
udostojte se odmah za mnom produžiti.

100

(Izlazi.)

GOSPA CAPULETI

Produžit ćemo za tobom. Julijo, grof čeka na te.

DADILJA

Pođi, djevojko; neka ti sretne dane sretne noći prate.

(Izlaze.)

ČETVRTI PRIZOR

Ulica pred kućom Capuletija.

(Ulaze Romeo, Mercuzio i Benvolio, skupa s pet-šest drugih maska i lučonoša.)

ROMEO

Što, hoće li se držati taj govor opravdavanja?
Ili ćemo naprijed bez ikakve isprike?

BENVOLIO

Prošlo je vrijeme takvih odugovlačenja.
Ne ćemo nikakva Kupida povezanih očiju,

koji nosi tatarski obojeni luk od pruta
i plaši gospe kao rastjerivač vrana,
ni prologa bez knjige, blijedo izgovorena
iza šaptača, za naš ulazak.

Već neka nas oni mjere po čemu ih je volja,
mi ćemo njima zaplesati po mjeri i otići.

10

ROMEO

Dajte mi luč, ja nisam za to poskakivanje.
Budući da sam sumoran, ja ću nositi svjetlo.

MERCUZIO

Ne, plemeniti Romeo, ti nam moraš plesati.

ROMEO

Ja ne, vjeruj mi. U tebe su plesne cipele
s lakim potplatima, a mene duša od olova
tako veže za zemlju da se ne mogu maknuti.

MERCUZIO

Ti si zaljubljenik, posudi Kupidova krila
i s njima se uzvisi iznad običnih spona.

ROMEO

Previše me bolno probada njegova strijela
da bih se uzvisio na njegovu lakom perju,
i tako sapet ne mogu se vinuti iznad tupe patnje.
Ja tonem pod teškim teretom ljubavi.

20

MERCUZIO

Ali, da u nju potoneš, ti moraš opteretiti ljubav;
to je prevelik pritisak za nježno stvorenje.

ROMEO

Zar je ljubav nježno stvorenje? Pregruba je,
presurova, prežestoka, i bode kao trn.

MERCUZIO

Ako je ljubav gruba s tobom, ti budi grub s ljubavi;
probodi ljubav ako te ubode, i nadjačaj ljubav.
Dajte mi navlaku da uronim lice:
masku za masku. Što je mene briga
kakvo će radoznalo oko opažati ružnoću?
Ove će se guste obrve crvenjeti za mene.

30

BENVOLIO

Idemo, kucajte i ulazite, i čim uđemo
neka se svatko pouzdava u svoje noge.

ROMEO

A meni luč. Neka obijesnici laka srca
petama škakljaju bezosjećajni rogoz;
jer ja sam poslovično za djedovsku uzrečicu —
ja ću držati svijeću i sve ću gledati.
Igra nikada nije bila ljepša, a ja na miru.

MERCUZIO

Pst, mir i tišina, po riječima redara.
Ako si u mir potonuo, mi ćemo te izvući
iz ljubavnoga gliba — da oprosti vaša rijetkost —
gdje si zaglibio do ušiju. Idemo, svijetlimo po danu, hej!

40

ROMEO

Ne, nije tako.

MERCUZIO

Hoću reći, gospodine, odgađanjem
uzalud trošimo svjetla, palimo svjetla po danu.
Ulovi našu misao, jer tu je pamet bila
pet puta prije nego jedanput u pet ćutila.

ROMEO

I mi dobro mislimo kad idemo, ali ćutim da nije pametno ići na tu maskeradu.

MERCUZIO

Zašto, ako se pitati smije?

ROMEO

Sanjao sam noćas.

MERCUZIO

I ja sam sanjao nešto.

50

ROMEO

No, što si sanjao?

MERCUZIO

Da sanjari slažu često.

ROMEO

Slažu se u postelji, ali sanjaju istinite stvari.

MERCUZIO

Oh, tada vidim da te je pohodila kraljica Mab.⁷

Ona je babica među vilama, i javlja se

u obličju ne većem od kamena ahata

na kažiprstu nekoga gradskog vijećnika;

vuče je zaprega najsitnijih stvorenja

po nosovima ljudi dok usnuli leže.

Njezina je kočija prazan lješnjak,

načinila ju vjeverica tesar ili stari crv,

od pamtivijeka vilinski kolari;

njezine su žbice od dugonogoga komara,

60

7 Ova je vila vjerojatno plod Shakespeareove mašte; babica je zato što ljudima pomaže da »rode« snove, »djecu besposlena mozga«.

njezin je pokrov od krila skakavaca,
 njezine štrange od najtanje paučine,
 njezini pršnjaci od vodenastih zraka mjesečine,
 bičalo od cvrčkove kosti, švigar od babljeg ljeta,
 njezin je kočijaš mušica u sivoj odori,
 ni upola velik kao okrugao crvić
 što se izažme iz prsta lijene djevojke;
 u tom dostojanstvu ona iz noći u noć juri 70
 kroz mozak ljubljenika, i tada sanjaju o ljubavi;
 po koljenima dvorjana što odmah sanjaju o klanjanju;
 po prstima odvjetnika što odmah sanjaju pristojbe;
 po usnama gospođa što odmah o poljupcima sanjaju,
 a često ih srdita Mab mjehurićima spopadne
 jer im je dah pokvaren od slatkiša.
 Katkad ona juri po nosu savjetnika
 i tada sanja on da njuši neku molbu;
 a katkad ona dođe s repom praseta od lukna, 80
 golicajući župniku nos dok u snu leži —
 tada on sanja o nekoj drugoj nadarbini.
 Katkad se ona vozi po vratu vojnika
 i tada on sanja o sječi tuđinskih grkljana,
 o prodorima, zasjedama, španjolskim oštricama,
 o zdravicama od pet hvati dubine; i tada naglo
 bubnjevi u njegovim ušima, na što se trgne i probudi,
 i tako prestrašen opsuje molitvu-dvije
 i opet zaspi. To je upravo ona Mab
 koja po noći ispreplete konjske grive
 i skori vilenjačke čvorove od vlažne i nečiste dlake 90
 koji, kad se razmrse, na mnoge nesreće slute.
 To je ona vještica, kad djevojke nauznak leže,
 koja ih pritišće i prvi put ih uči da nose,
 praveći od njih žene dobre nosivosti.
 To je ona —

ROMEO

Mir, mir, Mercuzio, mir.
Govoriš ni o čemu.

MERCUZIO

Istina, govorim o snovima
koji su djeca besposlena mozga,
rođena ni od čega osim puste mašte
koja je tanahne građe poput zraka
i nepostojanija od vjetra koji upravo sada
snubi smrznute grudi sjevera 100
i ozlojeđen otamo zapuhuje
okrećući lice k jugu što rosom kaplje.

BENVOLIO

Taj vjetar o kojem zboriš otpuhuje nas od nas:
večera je gotova i stići ćemo prekasno.

ROMEO

Bojim se prerano. Jer moja duša sluti
da će neki događaj što još visi u zvijezdama
gorko započeti svoj strahoviti tijek
s noćšnjim čašćenjem, i uglaviti rok
jednom prezrenom životu, skritom u mojoj grudi,
zbog nekog podla zaloga prijevremene smrti. 110
Ali onaj što kormilari mojom plovidbom
neka mi usmjeri jedro! Naprijed, orna gospodo!

BENVOLIO

Udari, bubnjaru.
(*Izlaze.*)

PETI PRIZOR

Velika dvorana u kući Capuletija.

(Ulaze maske i stupaju oko pozornice; svirači čekaju; dolaze sluge s ubrusima.)

PRVI SLUGA

Gdje je Lončina, pa nam ne pomaže rasprijeti? On da makne pladanj! On da ostruže pladanj!

DRUGI SLUGA

Kad god dobro rukovanje leži sasvim u rukama jednoga ili dva čovjeka, a još su k tome neoprane, tu nisu čista posla.

PRVI SLUGA

Napolje stolice, mičite kredenac, pazite na posuđe. Čuj, ti, sačuvaj mi komad marcipana; te, ako sam ti drag, reci vrataru da pusti unutra Suzanu Žrvanj i Jelu. — Antune! Lončino!

10

TREĆI SLUGA

Je, mladiću, spremni.

PRVI SLUGA

Vas traže i zovu, pitaju za vas i ištu vas u velikoj sobi.

ČETVRTI SLUGA

Ne možemo biti i ovdje i ondje. Veselo, momci! Uživaj dok traje, na kraju ona s dugom kosom sve odnese.

(Izlaze sluge.)

(Ulaze Capuleti, gospa Capuleti, Julija, Tebaldo, dadilja te svi gosti i plemkinje, prilazeći maskama.)

CAPULETI

Dobro došli, gospodo! Gospe kojima nožne prste
ne muče kurje oči s vama će se zavrtjeti.
Ah, gospođe moje, koja će od vas sada
odbiti da pleše? Koja se bude nećkala,
kunem se da ima kurje oči. Jesam li sad pogodio? 20

Dobro došli, gospodo! Spominjem se danâ
kada sam i ja nosio masku i znao šaptom
na uho nekoj lijepoj gospi kazivati priču
koja bi se svidjela. To je prošlo, to je prošlo, to je prošlo,
a vi ste dobro došli, gospodo. Idemo, svirači, glazba!
Prostora, prostora, dajte mjesta! Pa zacupkajte, cure!

(Glazba zasvira i počne ples.)

Više svjetla, dečki, i nauzgorite stolove.
I ugasite vatru, u sobi je već prevruće. Ah,
mladiću moj, dobro je došla ova nenadana zabava.
Pa sjednite, pa sjednite, dragi rođače Capuleti, 30
jer vama i meni minuše dani plesa.
Koliko je već prošlo otkad smo posljednji put
vi i ja djenuli masku?

ROĐAK CAPULETI

Gospe mi, trideset godina.

CAPULETI

Što, čovječe, nije toliko, nije toliko.
Od Lucenziove svadbe je prošlo,
makar Duhovi stigli brzo koliko im drago,
nekih dvadeset i pet godina; a tada smo se maskirali.

ROĐAK CAPULETI

Više je, više je, sin mu je stariji, gospodine;
njegovu je sinu trideseta.

CAPULETI

Vi to meni kažete?

Njegov sin je još preklani bio pod skrbništvom. 40

ROMEO

Koja je ono gospa što obogaćuje ruku
onoga viteza?

SLUGA

Ne znam, gospodine.

ROMEO

Oh, ona podučava luči da svjetlije gore.
Čini se da ona na obrazu noći blista
kao velik dragulj što visi Etiopljanki na uhu —
prevelika ljepota da se rabi, za zemlju preskupa.
Tako izgleda snježna grlica kad se s vranama sjati,
kako ona gospa iznad svojih družica izgleda.
Kad svrši ovaj ples, gledat ću gdje će stati,
i dirnuvši joj ruku, svojoj gruboj blagoslov ću dati. 50
Je li mi dosad srce ljubilo? Poreci, vide!
Jer nikada do noćas pravu ljepotu ne vidjeh.

TEBALDO

To bi po glasu morao biti neki Montecchi.
Mač mi donesi, momče! — Što, zar se hulja usuđuje
ovamo doći, zaklonjen nakaradnim licem,
da se cereka i ruga našoj svečanosti?
Tako mi plemena i časti roda svega,
držim da nije neki grijeh ubiti njega.

CAPULETI

Što je, rođače, zašto ste se tako razgoropadili?

TEBALDO

Striče, ono je Montecchi, naš neprijatelj. 60
Ovamo je za inat došao nitkov prosti
da se večeras ruga našoj svečanosti.

CAPULETI

Je li to mladi Romeo?

TEBALDO

On je, onaj nitkov Romeo.

CAPULETI

Obuzdajte se, plemeniti rođače, pustite ga na miru,
ponaša se kao uzorit gospodin;
i, istinu govoreći, Verona se njime diči
da je pun vrlina i dobro odgojen mladić.
Ne bih mu htio za sva bogatstva ovoga grada
ovdje u mojoj kući nanijeti uvredu.
Zato budite strpljivi, na nj se ne obazirite. 70
To je moja volja, pa ako je poštujete,
pokažite vedro lice i okanite se mrgođenja,
takav izgled loše pristaje uz gozbu.

TEBALDO

Priliči kad je takav nitkov među gostima.
Ne ću ga podnijeti.

CAPULETI

Podnijet ćete ga.
Što, čestiti momčiću? Kažem da hoćete! Nosite se,
jesam li ja gospodar ovdje ili vi? Nosite se.
Vi ga ne ćete podnijeti! Bog mi se duši smilovao,
vi ćete stvarati pometnju među gostima,
vi ćete se raspojasati, vi ćete biti muškarac! 80

TEBALDO

Pa, striče, ovo je sramota.

CAPULETI

Nosite se, nosite se.

Vi ste bezobrazni dječak. Je li doista tako?
Ta bi vam šala mogla naškoditi. Znam što radim.
Morate mi se protiviti. Bogme, vrijeme je —
Svaka čast, mili moji! — Vi ste kokot, smirite se, ili —
Više svjetla! Više svjetla! — Sramite se,
ja ću vas smiriti. — No, veselo, mili moji!

TEBALDO

Kad se strpljenje na silu s tvrdoglavom srdžbom spaja
moje se tijelo trese od njihova oprječna odnošaja.
Ja ću se povući; ali me ovo upadanje muči,
jer sad se čini slatko, a postat će gorče od žuči.

90

(Izlazi.)

ROMEO

Ako li oskrvnu kretnja nevrijedne ruke moje⁸
ovu svetinju svetu, taj grijeh će malen biti;
moje usne, dvije plahe hodočasnice, spremne stoje:
one će poljupcem nježnim taj grubi dodir izgladiti.

JULIJA

Previše kinjite ruku, dobri hodočasniče,
koja je po tome smjerne pobožnosti slika;
jer svetačkih se ruku hodočasnička ruka tiče,
a dlan na dlanu poljubac je svetih hodočasnika.

8 Prvi razgovor između Romea i Julije teče u obliku pravilna soneta i završava njihovim poljupcem.

ROMEO

Zar svetac nema usne, poput hodočasnika blaga? 100

JULIJA

Da, hodočasnice, usne koje su za molitvu skladne.

ROMEO

Oh, neka usne čine što i ruke, svetice draga,
moleći tvoje uslišenje da vjera u očaj ne zapadne.

JULIJA

Sveci se ne miču, premda usliše molitvu mnogu.

ROMEO

Onda se ne miči, da ubrati plod molitve mogu.

(Poljubi je.)

Tako su tvoje usne grijeh s mojih usana sprale.

JULIJA

Onda je preuzet grijeh mojim usnama na brizi.

ROMEO

Grijeh s mojih usana? O slatke krivnje male.

Daj mi natrag moj grijeh.

(Poljubi je.)

JULIJA

Vi ljubite po knjizi.

DADILJA

Gospo, vaša majka želi riječ s vama. 110

ROMEO

Tko je njezina majka?

DADILJA

Zaboga, mladi plemiću,
njezina je majka gospodarica ove kuće,
i dobra gospa, i to mudra i krjeposna.
Ja sam othranila njezinu kćer s kojom ste govorili.
Ja vam kažem, tko se nje domogne,
puna mu šaka brade.

ROMEO

Je li ona Capuleti?
Oh, strašna li duga! Moj život neprijatelj optereti.

BENVOLIO

Idemo, pokupimo se, zabava je na vrhuncu.

ROMEO

Da, bojim se da je tako; moj nemir je sve veći.

CAPULETI

Ne, gospodo, nemojte se spremati za odlazak,
upravo nam stiže mala jednostavna okrijepa.

(Šapću mu na uho.)

Tako li je to? Pa onda, ja vam svima zahvaljujem;
zahvaljujem vam, časna gospodo, laku noć.

Više luči ovamo. Idemo onda, idemo u postelju.

Ah, mladiću moj, vjere mi, postaje već kasno,
ja ću na počinak.

(Izlaze svi osim Julije i Dadilje.)

JULIJA

Dodi amo, dadiljo. Tko je onaj gospodin?

DADILJA

Sin i nasljednik staroga Tiberija.

120

JULIJA

Tko je onaj što sada izlazi na vrata?

DADILJA

Gospe moja, mislim da je to mladi Petruccio. 130

JULIJA

Tko je onaj što slijedi, što nije htio plesati?

DADILJA

Ne znam.

JULIJA

Idi, pitaj kako se zove. Ako je oženjen,
moj grob će lako biti svadbena mi postelja.

DADILJA

Zove se Romeo, i on je Montecchi,
sin jedinac vašega velikog neprijatelja.

JULIJA

Jedinu mi ljubav rodi jedina mržnja grozna.
Prerano vidjeh neznanca, a prekasno ga upoznah.
Zloguko rođenje ljubavi dade mi sudbina,
kad moram ljubiti svog morskog dušmanina. 140

DADILJA

Što je to? Što je to?

JULIJA

Pjesmica koju sam netom naučila
od nekoga s kim sam plesala.

(Izvana netko zove: »Julijo!«)

DADILJA

Smjesta, smjesta!

Idemo, krenimo, i posljednji došljak već nesta.

(Izlaze.)

DRUGI ČIN

PROLOG

(Ulazi kor.)

KOR

Sad je stara žudnja na smrtnoj postelji,
a čeznuća mlada naslijedit je hlepe;
lijepost s koje mriješe ljubavnik u želji
nije više krasna kraj Julije lijepe.

Romeo je ljubljen sad i opet ljubi,
podjednako vradžbom vida začarani,
al' dušmanku svoju tobožnju on snubi,
ona mekom s groznih udica se hrani.

On pristupa nema, jer je mrzak njima,
da joj znani zavjet ljubavnički šane;
ona ljubeći još manje zgođe ima
da se igdje s novim ljubljenim sastane.

Ali strast im snagu, vrijeme zgođu dade,
da krajnosti krajnjim uživanjem slade.

(Izlazi.)

10

PRVI PRIZOR

*Uličica blizu vrta Capuletija.
(Ulazi Romeo.)*

ROMEO

Mogu li dalje, kad je moje srce ovdje?
Vrati se, tegobna zemljo,⁹ i nađi svoje središte.

*(Penje se na zid i skače u vrt.)
(Ulaze Benvolio i Mercuzio.)*

BENVOLIO

Romeo! Rođače Romeo! Romeo!

MERCUZIO

Mudar je on:
tako mi života, iskrao se doma u postelju.

BENVOLIO

Trčao je ovuda i preskočio ovaj zid voćnjaka.
Zovi, dragi Mercuzio.

MERCUZIO

Da, još ću ga prizivati.
Romeo! Hirovi! Luđače! Strasti! Ljubavniče!
Pojavi se u obličju uzdača,
izreci samo jedan stih i bit ću zadovoljan.
Klikni samo »Joj meni!« Izgovori samo »ljubav-ubav«. 10
Reci mojoj kumi Veneri jednu lijepu riječ,
jedan nadimak za njezina slijepog sina i baštinika,
starmaloga Kupida što tako točno strijeljaše

9 Romeo se obraća svojem tijelu; središte tijela je srce koje sada pripada Juliji.

kad je kralj Kofetua¹⁰ zavolio mladu prosjakinju.
 On ne čuje, ne miče se, ne kreće se;
 majmun je mrtav i moram ga prizvati.
 Zaklinjem te sjajnim Rosalininim očima,
 njezinim visokim čelom i rumenim usnama,
 nježnim stopalom, vitkom nogom i ustreptalim
 bedrom, i predjelima što leže ondje u blizini,
 da se pojaviš u svome obličju.

20

BENVOLIO

Ako te čuje, naljutit ćeš ga.

MERCUZIO

To ga ne može naljutiti. Naljutilo bi ga
 da u krugu njegove drage dignem duha
 nekakve tuđe naravi, puštajući ga da ondje stoji
 dok ga ona ne smiri i ne zakune da se spusti.
 To bi bio pravi prkos! Moje zazivanje je
 pošteno i časno; u ime njegove drage
 ja ga zaklinjem samo da ga dignem.

BENVOLIO

Idemo, on se sakrio među onim stablima
 da se udruži s maglovitom noći.
 Slijepa je njegova ljubav, i slaže se s mrakom zbilja.

30

MERCUZIO

Da je ljubav slijepa, ljubav ne bi pogodila cilja.
 Hoće li sada sjediti pod stablom mušmule
 i željeti da mu draga bude onom vrstom voća
 što ga djevojke zovu mušmulama kad se same smiju.
 O Romeo, kad bi ona bila, oh, kad bi ona bila
 raspukla nešpula, a ti duguljasta kruška!

10 O ljubavi toga mitskog afričkoga kralja pjevale su se balade u Europi.

Romeo, laku noć. Ja ću na svoj pomoćni ležaj.
Ovaj poljski mi je ležaj prehladan da spavam.
Idemo, hoćemo li poći?

40

BENVOLIO

Onda pođimo, jer je uzalud
tražiti nekoga ovdje tko ne želi da se nađe.

(Izlaze.)

DRUGI PRIZOR

U vrtu Capuletija.

(Ulazi Romeo.)

ROMEO

Tko nikad nije osjetio rane, taj se ožiljcima smije.

(Julija se pojavi gore.)

Ali tiho, kakvo svjetlo sviće kroz onaj prozor?

To je istok, a Julija je sunce!

Ograni, sjajna zvijezdo, i umori zavidnu lunu

koja je već bolesna i blijeda od tuge

što si ti, njezina sluškinja, od nje mnogo ljepša.

Ne budi joj sluškinja kad je zavidna,

njezina djevičanska odora je bolesna i zelena,

i nose je samo lude. Odbaci je.

To je moja gospa, oh, to je moja ljubav!

Oh, kada bi to znala!

Ona govori, ali ništa ne kaže. Kako to?

Njezino oko kazuje, ja ću mu odgovoriti.

Previše sam smion. Ona to ne govori meni.

Dvije od najljepših zvijezda na cijelom nebu,

10

imajući nekog posla, preklinju njezine oči
da trepere u njihovim sferama dok se ne vrate.
Što da su njezine oči ondje, a one u njezinoj glavi?
Sjaj njezina lica posramio bi te zvijezde
kao danje svjetlo svijeću. Njezine oči na nebu 20
tako bi jasno zastrujale kroz zračni predio
da bi ptice propjevale misleći na nije noć.
Gle, kako svoj obraz naslanja na ruku.
Oh, da sam rukavica na toj ruci,
da mogu dirnuti taj obraz.

JULIJA

Joj meni!

ROMEO

Ona govori.

Oh, govori još, svijetli anđele, jer ti si
tako presjajna ovoj noći, nad mojom glavom,
kao što je krilati nebeski glasnik
zabijeljeno podignutim začuđenim očima
smrtnika što padaju nauznak da zure u njega 30
dok jaše na lijenim oblacima što kuljaju
i jedri po njedrima zraka.

JULIJA

O Romeo, Romeo, zašto si ti Romeo?
Zaniječi svog oca i odreci se svoga imena.
Ili, ako ne ćeš, budi mi samo prisegnuta ljubav,
i ja više ne ću biti Capuleti.

ROMEO

Da još slušam, ili da progovorim na ovo?

JULIJA

Meni je neprijatelj samo tvoje ime:
ti si to što jesi, makar ne bio Montecchi.
Što je Montecchi? To nije ruka, ni noga, 40
ni rame, ni lice, niti ijedan drugi dio
što pripada čovjeku. Oh, budi neko drugo ime.
Što je u imenu? Ono što zovemo ružom
pod bilo kojom riječi jednako bi slatko mirisalo.
Tako bi i Romeo, da se ne zove Romeo,
zadržao dragocjeno savršenstvo što ga ima
i bez tog naziva. Romeo, odbaci svoje ime,
i za svoje ime, koje nije dio tebe,
uzmi čitavu mene.

ROMEO

Uzimam te na tvoju riječ.
Samo me nazovi ljubavljju, i bit ću ponovno kršten: 50
odsada nikad više ne ću biti Romeo.

JULIJA

Koji si čovjek ti što tako zaklonjen u noći
nabasa na moju tajnu?

ROMEO

Po imenu
ne znam kako da ti kažem tko sam.
Moje ime, draga svetice, mrsko je meni
zato što je neprijatelj tebi.
Da ga imam napisano, potrgao bih riječ.

JULIJA

Moje uho još nije upilo ni stotinu riječi
što ih tvoj jezik zbori, ali poznajem zvuk.
Nisi li ti Romeo, i Montecchi? 60

ROMEO

Nijedno, lijepa djevo, ako ti je ijedno nemilo.

JULIJA

Kako si amo došao, reci mi, i radi čega?
Zid voćnjaka je visok i teško se na nj uspeti,
a mjesto ti je smrt, promislivši tko si,
ako te itko od mojih rođaka nađe ovdje.

ROMEO

Zidove sam preletio na lakim krilima ljubavi,
jer kamenite međe ne mogu spriječiti ljubav,
a što ljubav može učiniti, to se usuđuje pokušati.
Stoga tvoji rođaci nisu zapreka za mene.

JULIJA

Ako te vide, oni će te umoriti.

70

ROMEO

Ja, više opasnosti leži u tvojem oku
nego u dvadeset njihovih mačeva. Samo milo gledaj,
i ja sam otporan na njihovo neprijateljstvo.

JULIJA

Ne bih za cijeli svijet htjela da te vide ovdje.

ROMEO

Imam plašt noći da se skrijem od njihovih očiju;
ali ako me ne ljubiš, neka me nađu ovdje.
Bolje da mi život okonča njihova mržnja,
nego odgođena smrt bez tvoje ljubavi.

JULIJA

Tko te je napatio da pronadeš ovo mjesto?

ROMEO

Ljubav koja me prva potaknu da ga tražim. 80
 Ona mi posudi savjet, ja njoj posudih oči.
 Ja nisam peljar, ali da si ti daleko
 kao pusti žal što ga oplakuje najdalje more,
 izložio bih se pogibelji radi takve trgovine.

JULIJA

Ti znaš da je maska noći na mojem licu,
 inače bi mi djevičansko rumenilo obojilo obraz
 zbog onoga što si čuo gdje noćas govorim.
 Rado bih ustrajala u doličnosti; rado, rado bih zanijekala
 ono što sam rekla. Ali zbogom, pristojnosti!
 Ljubiš li ti mene? Znam da ćeš reći »da«, 90
 i vjerovat ću tvojoj riječi. Ali ako se zakuneš,
 možeš se pokazati prijevarnim. Kažu da se Jupiter
 na ljubavnička vjerolomstva smije. O plemeniti Romeo,
 ako doista ljubiš, izgovori to vjerno.
 Ili, ako misliš da sam prebrzo osvojena,
 namrštit ću se i biti zla i tebi reći »ne«,
 ako ćeš me snubiti; ali inače, ni za čitav svijet.
 Uistinu, lijepi Montecchi, ja previše ljubim,
 i stoga možeš pomisliti da se olako vladam;
 ali vjeruj mi, gospodine, pokazat ću se iskrenijom 100
 od onih što su lukavije pa se suzdržavaju.
 I ja bih bila suzdržanija, moram priznati,
 da nisi slučajno čuo, prije nego što opazih,
 strast moje iskrene ljubavi. Stoga mi oprosti,
 i nemoj lakoj ljubavi pripisivati to popuštanje
 koje je mrkla noć tako razotkrila.

ROMEO

Gospo, zaklinjem se onim blaženim mjesecom
 što srebrom kruni vrške svih ovih voćaka —

JULIJA

Oh, ne zaklinji se mjesecom, nepostojanim mjesecom,
koji se mjesečno mijenja na svojoj kružnoj stazi, 110
da se tvoja ljubav ne pokaže jednako promjenljivom.

ROMEO

Čime da se zakunem?

JULIJA

Nemoj se uopće zaklinjati.
Ili ako hoćeš, zakuni se svojom dragom osobom
koja je božanstvo moga idolopoklonstva,
i ja ću ti vjerovati.

ROMEO

Ako mila ljubav moga srca —

JULIJA

No, ne zaklinji se. Iako uživam u tebi,
nemam užitka u ovom noćasnjem ugovoru.
Previše je nagao, nepromišljen, iznenađan,
previše nalik na munju koja prestane biti 120
prije nego što se izrekne »Sijeva«. Dragi, laku noć.
Ovaj ljubavni pupoljak, dozrijevajući na ljetnom dahu,
možda će biti divan cvijet kad se ponovno sretnemo.
Laku noć, laku noć. Neka tvoje srce obuzima
sladak odmor i spokoj kao srce u mojim grudima.

ROMEO

Oh, zar ćeš me ostaviti ovako nezadovoljna?

JULIJA

Kakvo zadovoljstvo možeš dobiti noćas?

ROMEO

Razmjenu tvoga vjernog zavjeta ljubavi za moj zavjet.

JULIJA

Ja sam ti dala svoj prije nego što si ga zaiskao,
a voljela bih ipak da ga treba opet dati.

ROMEO

Bi li ga htjela povući? Zaradi čega, ljubavi? 130

JULIJA

Samo da budem darežljiva i opet ti ga dadem;
a priželjkujem ipak samo ono što imam.
Moja darežljivost je neograničena kao more,
moja ljubav jednako duboka: što više dajem tebi
to više imam, jer su obje beskonačne.
Čujem neku buku unutra. Mila ljubavi, zbogom.

(Dadilja zove iznutra.)

Odmah, dobra dadiljo. — Mili Montecchi, budi vjeran.
Ostani samo malo, ponovno ću doći.

(Izlazi Julija.)

ROMEO

O blažena blažena noći. Ovako usred noći,
mene je strah da je sve ovo samo san, 140
previše zavodljiv i sladak da bi bio stvaran.

(Julija se pojavi gore.)

JULIJA

Tri riječi, dragi Romeo, i laku noć doista.
Ako je to tvoje ljubavno nagnuće časno,
i tvoja nakana ženidba, pošalji mi sutra riječ
po nekome koga ću spremi da dođe k tebi,
gdje i u koje vrijeme želiš obaviti obred,
pa ću svoju sudbinu tebi pred noge položiti
i slijediti te po svijetu kao svoga gospodara.

DADILJA (*iznutra*)

Gospo!

JULIJA

Dolazim, odmah — Ali ako ne misliš pošteno,
usrdno te molim —

150

DADILJA (*iznutra*)

Gospo!

JULIJA

Evo, evo, dolazim —
Prekini svoj trud i prepusti me mojoj boli.
Sutra ću poslati.

ROMEO

Tako mi se duša spasila —

JULIJA

Tisuću puta laku noć.

(*Izlazi Julija.*)

ROMEO

Tisuću puta je gora, kad tvoga svjetla nema.
Ljubav ide k ljubavi kao đaci od knjiga,
ali ljubav od ljubavi, kao u školu puni briga.

(*Julija se ponovno pojavi gore.*)

JULIJA

Pst! Romeo, pst! Oh, da mi je sokolarov glas
da opet natrag dovim ovoga sokola.
Ropstvo je promuklo i ne može glasno govoriti,
inače bih probila špilju gdje Jeka leži
da joj zračni jezik učinim promuklijim od moga
ponavljajući ime moga Romea.

160

ROMEO

To moja duša zaziva moje ime. Kako
srebrnastozvonko zvuče jezici ljubavnika po noći,
kao najnježnija glazba pomnjivome uhu.

JULIJA

Romeo!

ROMEO

Ptiče moje!

JULIJA

U koje doba sutra
da pošaljem k tebi?

ROMEO

Okolo devet sati.

JULIJA

Ne ću propustiti. Do tada je dvadeset godina.
Zaboravih zašto sam te natrag zovnula.

170

ROMEO

Daj da ostanem ovdje dok se toga ne sjetiš.

JULIJA

Zaboravit ću budeš li stalno tu stajao,
sjećajući se koliko volim tvoje društvo.

ROMEO

A ja ću stalno stajati da stalno zaboravljaš,
zaboravljajući svaki drugi dom osim ovoga.

JULIJA

Već je gotovo jutro. Htjela bih da odeš,
ali ne dalje ipak nego ptica nekog zloćka

koji je pušta da mu malo skoči s ruke
kao nevoljni sužanj u stegnutim okovima,
a odmah je svilenom uzicom natrag trza,
tako ljubomoran na njezinu slobodu.

180

ROMEO

Volio bih da sam tvoja ptica.

JULIJA

Mili, i ja bih voljela;
ali bih te ubila od prevelike skrbi.
Laku noć, laku noć. Rastanak je tako slatka rana
da ću govoriti laku noć do sutrašnjega dana.

(Izlazi.)

ROMEO

Mir se spustio u tvoje grudi, san na tvoje oko.
Da mi je biti mir i san, da počinem duboko.
Jutro sinjeg oka smiješi se namrgođenoj noći,
prugajući istočne oblake tracima svjetla;
a prošarani mrak kao pijanac glavinja
sa staze dana što je utiru Titanovi kotači.¹¹
Odavde do tijesne ćelije mog duhovnika hitam,
da svoju sreću kažem i njegovu pomoć pitam.

190

(Izlazi.)

11 Taj Titan je Hiperion, bog sunca, koji po nebu vozi ognjena kola i svijetli zemlji.

TREĆI PRIZOR

Fra Lovrina ćelija.

(Ulazi fra Lovro, s košarom.)

FRA LOVRO

Sada, prije no sunce promoli usplamtjelo oko
 da obraduje dan i osuši vlažnu noćnu rosu,
 moram napuniti ovu našu košaru od vrbovine
 pogubnim korovljem i cvijećem dragocjena soka.
 Zemlja je majka prirode i njezin grob;
 što joj je ukopna raka, to joj je utroba.
 A iz njezine utrobe djecu različite vrste
 nalazimo kako joj sišu prirodne grudi.
 Mnoga su djeca izvrsna zbog mnogih moći,
 nijedno nije bez ijedne, a svako drugačije. 10
 Oh, golema je silna krjepost koja se krije
 u bilju, travama, kamenju i njihovim osobinama.
 Jer ništa tako kukavno na zemlji ne živi
 da ne daje zemlji neko osobito dobro;
 niti išta tako dobro da se, zastraniv od naravne uporabe,
 ne odmetne od pravoga rođenja, posrnuvši u zloporabu.
 Sama se krjepost pretvara u porok kad je primjena kriva,
 a porok kadšto na djelu dostojanstven biva.

(Ulazi Romeo.)

U nejakoj kori ovog slabašnoga cvijeta
 otrov ima prebivalište, a ljekovitost snagu; 20
 kad se pomiriše, tim dijelom krijepi svaki dio;
 a kad se kuša, zaustavlja srce i sva osjetila.
 Dva tako sučeljena kralja uvijek se utabore
 u čovjeku kao i u travama: krjepost i sirova volja;
 a gdje prevladava gori, ondje vrlo brzo
 gusjenica smrti poždere tu biljku.

ROMEO

Dobro jutro, oče.

FRA LOVRO

Benedicite.¹²

Koji me rani jezik tako milo pozdravlja?
Sinko moj, dokaz je pomućene glave
kad se tako rano opraštaš od svoje postelje. 30
Briga bdije u oku svakoga starca,
a gdje se briga stani, tu nikada san ne liježe;
nego gdje nezgruhana mladost nenakljukana mozga
sklupčava svoje ude, tu zlatni sanak vlada.
Stoga me tvoj uranak uvjerava sada
da si se probudio zbog neke smućenosti;
ili, ako nije tako, ja bih pravo rekao
da noćas naš Romeo nije u postelju legao.

ROMEO

To zadnje je istina. Slađi je bio moj počinak.

FRA LOVRO

Bog oprostio grješniku! Bio si s Rosalinom? 40

ROMEO

S Rosalinom? Duhovni oče moj, nisam.
Zaboravio sam to ime, i patnje s toga imena.

FRA LOVRO

Dobro je, sinko moj. Ali gdje si onda bio?

ROMEO

Reći ću ti prije nego što me ponovno upitaš.
Bio sam na gozbi u svoga neprijatelja,

12 Latinski: *blagoslivljajte*.

gdje me je iznenada ranio netko
 koga sam i ja ranio. Obadva naša lijeka
 u tvojoj pomoći i svetom tijelu leže.
 Ne gojim mržnje, blaženiče, jer gledaj,
 moj zagovor je i mom dušmaninu vrijedan.

50

FRA LOVRO

Budi jasan, sinko, i jednostavan u zanosima;
 zagonetna ispovijed zagonetno odrješenje prima.

ROMEO

Onda jasno znaj da je silna ljubav srca moga
 pala na lijepu kćer Capuletija bogatoga.
 Kao što moja na nju, njezina na me pade tako,
 i sve se spojilo osim onoga što ti moraš spojiti
 svetim vjenčanjem. Kada se, i gdje, i kako
 sretosmo, snubismo i razmijenismo zavjete,
 ispričat ću ti usput; ali te molim da nas
 pristaneš drage volje vjenčati još danas.

60

FRA LOVRO

Blaženi sveti Franjo! Kakva je to mijena!
 Je li Rosalina tako brzo zaboravljena,
 a tako si je ljubio? Onda ljubav mladića
 ne leži zapravo u njihovim srcima već u očima.
 Isus i Marija! Kolike su suze silne
 prale tvoj blijedi obraz poradi Rosaline!
 Koliko je slane vode uzalud proliveno
 da se očuva ljubav što ne dobi okusa svejedno.
 Sunce još tvoje uzdahe s neba ne razgoni,
 tvoje mi staro stenjanje još u vremešnu uhu zvoni.
 Gle, ovdje ti je na obrazu ostala jedna mrlja
 od stare suze što se još nije isprala.
 Ako si prije bio isti, a te patnje bijahu tvoje,

70

ti i sve te patnje bili ste za Rosalinu.
Jesi li se promijenio? Izreci ovu poslovicu tada:
Kad nema u muža snage, i žena lako pada.

ROMEO

Često si me korio zbog ljubavi spram Rosaline.

FRA LOVRO

Zbog mahnitavanja, ne zbog ljubavi, poslušni sine.

ROMEO

I nalagao da pokopam ljubav.

FRA LOVRO

Ne da legneš
jednu u grobnicu, a s drugom da se spregneš.

80

ROMEO

Molim te, ne kori me. Ona koju sad ljubim
dragost za dragost i ljubav za ljubav pruža.
Druga to nije činila.

FRA LOVRO

Oh, dobro je znala ona,
tvoja je ljubav napamet čitala, ne znajući slova.
Ali idemo, mladi prevrtljivče, pođi sa mnom,
zbog jedne stvari bit ću ti pomoćnikom.
Jer ovu bračnu vezu može sretan ishod pratit
i mržnju vaših kuća u čistu ljubav preobratit.

ROMEO

Oh, pođimo odavde; meni se strašno žuri.

FRA LOVRO

Mudro i polako; posrće tko brzo juri.

90

(Izlaze.)

ČETVRTI PRIZOR

Ulica.

(Ulaze Benvolio i Mercuzio.)

MERCUZIO

Gdje bi do vruga mogao biti taj Romeo? Zar noćas nije kući dolazio?

BENVOLIO

Očevoj kući nije; govorio sam s njegovim momkom.

MERCUZIO

Pa ona blijeda cura tvrda srca, ona Rosalina, toliko ga muči da će sigurno poludjeti.

BENVOLIO

Onaj Tebaldo, rođak staroga Capuletija, poslao je pismo na kuću njegova oca.

MERCUZIO

Izazov, tako mi života.

BENVOLIO

Romeo će na nj odgovoriti.

MERCUZIO

Svaki pismen čovjek može odgovoriti na pismo.

10

BENVOLIO

Naime, on će odgovoriti piscu toga pisma: kad je izazvan, i sam će izazvati.

MERCUZIO

Jao, jadni Romeo, on je već mrtav. Probolo ga crno oko bijele cure, ljubavna pjesma ranila mu uho, samo središte njegova srca raskolila zatupljena strijela slijepoga dječaka s lukom. I on je čovjek koji će se sukobiti s Tebaldom?

BENVOLIO

Ta što je taj Tebaldo!

MERCUZIO

Više nego knez od mačaka.¹³ Oh, on je savršen majstor ceremonija: bori se kao što ti pjevaš po notama, održava brzinu, razmak i ritam. Stane kad je najkraća stanka, jedan, dva, i treći je u tvojim prsima. Pravi mesar za svi-lena puceta, mačevatelj, mačevatelj; gospodin iz doista prve škole, za prvi i drugi stupanj. Ah, ono besmrtno *passata, punto riverso, toccato!*¹⁴

20

BENVOLIO

Ono što?

MERCUZIO

Kuga pomorila te smiješne šušljetave izvještačene gizdeline, te nove ugađače naglasaka. »Za ime Kristovo, veoma valjana oštrica! Veoma odvažan čovjek! Veoma valjana kurva!« No zar to nije žalosna stvar, djedice, što nam tako dodijavaju ti čudnovati nametnici, ti širitelji mode, ti »pardoneri«, koji toliko ustrajavaju na novotarijama da ne mogu ni sjesti na staru klupu kako Bog zapovijeda? Oh, njihovi zglobovi, njihovi zglobovi!

30

13 U francuskom srednjovjekovnom *Romanu o Liscu* spominje se mačji knez Tebaldo.

14 Talijanski: *prolazak, okrenut šiljak, pogoden*; nazivi za kretnje i udarce u mačevanju.

(Ulazi Romeo.)

BENVOLIO

Evo nam Romea, evo nam Romea!

MERCUZIO

Bez ikre, kao osušeni sleđ. O meso, meso, kako si se poribilo. Sad je on za stihove kojima je bujao Petrarca. Prema njegovoj gospi, Laura je bila sudopera; ali je, bogme, imala boljega zaljubljenika da je opjeva; Didona je bila drolja; Kleopatra ciganka; Helena i Heroja prostakuše i bludnice; Tizba je bila plavih očiju ili slično, ali nevrijedna spomena. Signor Romeo, *bonjour!* Izvoli francuski pozdrav za svoje francuske hlače. Baš si nas lijepo sinoć ostavio na ledu. 40

ROMEO

Dobro jutro vam obojici. Na kakvu sam vas to ledu ostavio?

MERCUZIO

Po kojem si kliznuo, gospodine, po kojem si kliznuo. Ne možeš pojmiti? 50

ROMEO

Oprosti, dobri Mercuzio, imao sam važna posla, a u takvu slučaju kakav je moj čovjek može nategnuti pravila pristojnosti.

MERCUZIO

To je kao kad se kaže da slučaj kao što je tvoj prisiljava čovjeka da se nategne u stegnima.

ROMEO

Znači da se nakloni.

MERCUZIO

To ti je bio naravan pogodak.

ROMEO

Vrlo blagonaklono naravnanje.

MERCUZIO

Dakako, ja sam blag, nikada ne zanovijetam.

ROMEO

Zanovijet kao krasan cvijet?

60

MERCUZIO

Točno.

ROMEO

No, onda je i moja postola procvjetala od ukrasa.

MERCUZIO

To je puno duha. Sada mi proslijedi duhovito dok ne izneseš tu postolu, pa kad joj se tanak potplat iznese, možeš mi iznošenjem do tančina dušu potplatiti.

ROMEO

Oh, tanahne li duhovitosti u kojoj si se zdušno udušio.

MERCUZIO

Stani između nas, dobri Benvolio, moja pamet se obeznanjuje.

ROMEO

Šiba i ostruge, šiba i ostruge, ili kličem pobjedu!

70

MERCUZIO

No, ako počnemo stavljati soli na rep divljim guskama, ja sam gotov. Jer imaš više divljih gusaka u jednom od

tvojih osjetila nego što sam siguran da ih ja imam u
mojih svih pet. Jesam li ti posolio te divlje guske?

ROMEO

Nikad mi ti nisi ništa posolio, ako nisi ispao prava guska.

MERCUZIO

Za tu ću ti šalu odgristi uho.

ROMEO

Ne, dobra gusko, smiluj se.

MERCUZIO

Tvoja duhovitost je vrlo gorka jabuka, to je najtrpkiji umak. 80

ROMEO

Zar onda nije dobro poslužen uz slatku gusku?

MERCUZIO

Oh, evo duhovitosti od jareće kože koja se rastegne od
palac usko do lakat široko.

ROMEO

Ja je rastegnem čak lakat i pol, a kad se to doda guski,
koliko si dug i širok ispadaš guska i pol.

MERCUZIO

Eto, zar nije bolje ovo nego stenjanje zbog ljubavi? Sada
si druželjubiv, sada si Romeo; sada si ono što jesi, po
svom umijeću i naravi. Jer ona slinava ljubav je kao velik
maloumnik koji isplažena jezika juri gore-dolje da u
kakvu rupu sakrije svoju batinu. 90

BENVOLIO

Zaustavi se tu, zaustavi se tu.

MERCUZIO

Ti želiš da se zaustavim, ali ja nemam dlake na jeziku.

BENVOLIO

Inače bi imao dug jezik.

MERCUZIO

Oh, varaš se; ja bih ga skratio; jer sam njime bio stigao do samoga dna i doista se nisam više kanio udubljavati u predmet.

ROMEO

To je prava stvar.

100

(Ulaze dadilja i Petar.)

Jedro! Jedro!

MERCUZIO

Dva, dva. Hlače i suknja.

DADILJA

Petre.

PETAR

Odmah.

DADILJA

Moju lepezu, Petre.

MERCUZIO

Dobri Petre, da sakrije lice, jer je njezina lepeza ljepše lice.

DADILJA

Od Boga vam dobro jutro, gospodo.

MERCUZIO

Od Boga vam dobra večer, krasna gospodo.

DADILJA

Je li već dobra večer?

110

MERCUZIO

Ništa manje, ja vam kažem; jer su se bludne kazaljke upravo poklopile u podne.

DADILJA

Vas poklopilo dabogda. Kakav ste vi to čovjek?

ROMEO

Onakav, gospođo, kakva je Bog stvorio da bi sebe upropastio.

DADILJA

Vjere mi, to je dobro rečeno; »da bi sebe upropastio«, reče on? Gospodo, može li mi ijedan od vas reći gdje mogu naći mladoga Romea?

ROMEO

Ja vam mogu reći; ali mladi Romeo će biti stariji kad ga nađete nego što je bio kad ste ga potražili. Ja sam najmlađi toga imena, kad nema gorega.

120

DADILJA

Dobro kažete.

MERCUZIO

Pa da, je li najgore dobro? Vrlo dobro razumijemo, vjere mi. Mudro, mudro.

DADILJA

Ako ste vi on, gospodine, ja vam želim nešto provjeriti.

BENVOLIO

Ona će ga prozvati na večeru.

MERCUZIO

Svodilja! Svodilja! Svodilja! Lovina!

ROMEO

Koga si digao?

MERCUZIO

Nisam zečicu, gospodine, osim ako to nije zečica, 130
gospodine, u korizmenoj piti koja je bljutava i sijeda
prije nego što posluži.

(Hoda oko njih i pjeva.)

Zečice stare i sijede,
i zečice stare i sijede,
dobro su meso kad se posti.
Al' zečice stare i sijede
ni desetáka ne vrijede
ako su sijede već u mladosti.

Romeo, ideš li do svoga oca? Mi ćemo tamo na večeru.

ROMEO

Doći ću za vama. 140

MERCUZIO

Zbogom, vremešna gospo.

(Zapjeva.)

Zbogom, gospo, gospo, gospo.

(Izlaze Mercuzio i Benvolio.)

DADILJA

Molim vas, gospodine, tko je bio taj bezobraznik, tako
napuhan od svoje pomamljenosti?

ROMEO

To vam je gospodin, dadiljo, koji voli sam sebe slušati kako govori, a izrekne više u jednoj minuti nego što druge podnese za mjesec dana.

DADILJA

E, izrekne li išta protiv mene, ja ću ga smiriti, pa makar bio nabubreniji od samoga sebe, i od dvadeset takvih prostaka. A ako ne mognem sama, naći ću ja onih što mogu. Lupež pokvareni! Nisam mu ja jedna od njegovih namiguša, nisam mu ja držala vreću.

150

(Okrene se k Petru.)

A ti moraš isto tako stajati i podnositi da se sa mnom svaki lupež nateže do mile volje!

PETAR

Nisam nikoga vidio da te nateže do mile volje; da jesam, moj mač bi se brzo isukao. Ja vas uvjeravam, ja sam spreman trgnuti brže nego drugi, kad vidim zgodu u pravednoj svađi, i da je zakon na mojoj strani.

DADILJA

Bog mi je svjedok, tako sam uzrujana da drhćem svakim svojim dijelom. Lupež pokvareni! Molim vas, gospodine, jednu riječ; i kao što vam rekoh, moja mlada gospodarica naredila da se za vas raspitam. Što mi je naredila da kažem, to ću zadržati za se. Ali prvo da vam rekнем, ako je odvedete u raj za budale, štono kažu, to bi bila vrlo ružna vrsta ponašanja, štono kažu; jer plemenita gospa je mlada. I prema tome, ako s njom budete dvoličan, to bi zbilja bila gadna stvar da se podmetne kojoj god plemenitoj gospi, i jako jedno postupanje.

160

ROMEO

Dadiljo, preporuči me svojoj gospi i gospodarici. Ja ti svečano izjavljujem —

170

DADILJA

Dobro srce! I, vjere mi, sve ću joj to kazati. Bože, Bože, ta će se žena obradovati.

ROMEO

Što ćeš joj kazati, dadiljo? Ti me i ne slušaš.

DADILJA

Kazat ću joj, gospodine, da vi svečano izjavljujete; to je, koliko ja razumijem, gospodska prosidba.

ROMEO

Reci joj da smisli nekakvu izliku
da dođe na ispovijed danas poslije podne;
i ondje će je u ćeliji fra Lovro
odriješiti i vjenčati. Ovo je za tvoj trud.

DADILJA

Zbilja ne, gospodine; ni novčića.

180

ROMEO

Daj, kažem ti da uzmeš.

DADILJA

Danas poslije podne, gospodine? Dobro, bit će tamo.

ROMEO

I zadrži se, dobra dadiljo, iza samostanskog zida.
Ne će proći ni ura, a moj će momak doći do tebe
i donijet će ti ljestve od svezanih konopa
koje me u tajnosti noći moraju uznijeti
na visoko jedrilje moje radosti.

Zbogom, budi vjerna, i ja ću ti nadoknaditi trud.
Zbogom. Preporuči me svojoj gospodarici.

DADILJA

Neka te sada blagoslovi Bog s nebesa. Čujte, gospodine. 190

ROMEO

Što kažeš, draga moja dadiljo?

DADILJA

Vaš čovjek je povjerljiv?
Zar nikada još niste čuli kako je rečeno:
Dvoje može sačuvati tajnu, ako je jedno isključeno?

ROMEO

Ja ti jamčim da je moj čovjek pouzdan kao čelik.

DADILJA

Dobro, gospodine, moja gospodarica je najmilija gospa.
Bože, Bože! Kad je bila malo brbljavo stvorenjce —
Oh, ima jedan plemić u gradu, neki Paris, on bi rado
dao kaparu; ali ona, blažena duša, radije bi vidjela žabu
krastavicu, pravu žabu krastavicu, nego njega. Ja je
katkada ljutim i govorim joj da je Paris zgodniji čovjek, 200
ali ja vas uvjeravam, kad joj to kažem, ona izgleda bljeđa
nego ikakva krpa na cijelome svijetu. Je li ružmarin i
Romeo ne počinju obadva na isto slovo?

ROMEO

Počinju, dadiljo, pa što onda? Obadva na slovo »rrr«.

DADILJA

Ah, šaljivčino! To je pasje slovo; »r« je za — Ne, nije,
znam da počinje na neko drugo slovo; a ona ima naj-

ljepšu izrečicu o tome, o vama i ružmarinu, i dobro bi vam došlo da to čujete.

ROMEO

Preporuči me svojoj gospi.

(Izlazi Romeo.)

DADILJA

Da, po tisuću puta. — Petre!

210

PETAR

Odmah.

DADILJA

Ispred mene, i kreni.

(Izlaze.)

PETI PRIZOR

U vrtu Capuletija.

(Ulazi Julija.)

JULIJA

Sat je odbijao devet kad sam poslala dadilju;

obećala je da će se za pola ure vratiti.

Možda se ne može s njim sresti. Nije tako.

Oh, ona hramlje. Ljubavni bi glasnici morali biti misli

koje deset puta brže klize nego sunčane zrake

kada odgone sjene sa smrknutih brjegov.

Zbog toga lakokrile grlice vuku boštvo ljubavi

i zbog toga Kupido brz kao vjetar ima krila.

Sada je sunce na najvišem vrhuncu

današnjeg putovanja, a od devet do dvanaest

10

tri su dugačke ure, ali ona još nije stigla.
Da u nje ima osjećaja i tople mladenačke krvi,
bila bi hitra u pokretu kao lopta.
Moje riječi bi je odbijale do moje slatke ljubavi,
a njegove do mene.
Ali od starijeg svijeta mnogi kao da nisu živi;
tromi su, spori, teški i poput olova sivi.

(Ulaze dadilja i Petar.)

O Bože, evo je. O medena dadiljo, kakva je vijest?
Jesi li se srela s njim? Pošalji svoga momka.

DADILJA

Petre, čekaj kod ulaza.

20

(Izlazi Petar.)

JULIJA

Onda, slatka dadiljo? O Bože, zašto izgledaš tužno?
Makar vijest bila tužna, ipak je veselo kaži;
ako je dobra, ti kvariš glazbu slatke vijesti
kad mi je sviraš tako kisela lica.

DADILJA

Ja sam utruđena, pustite me malo na miru.
Fuj, kako me bole kosti. Koliko sam se naskakala!

JULIJA

Voljela bih da imaš moje kosti, a ja tvoju vijest.
Da, molim te, govori, dobra, dobra dadiljo, govori.

DADILJA

Isuse, kakva žurba. Ne možete malo počekati?
Zar ne vidite da sam ostala bez daha?

30

JULIJA

Kako si ostala bez daha kad imaš daha
da mi kažeš kako si ostala bez daha?
Isprika kojom se služiš u ovom otezanju
dulja je nego priča radi koje se ispričavaš.
Je li tvoja vijest dobra ili loša? Na to odgovori,
reci jedno ili drugo, pa ću pričekati potankosti.
Udovolji mi: je li dobra ili loša?

DADILJA

Eto, glupo ste odabrali. Vi ne znate kako se bira
muža. Romeo? Ne, njega ne. Iako je u licu bolji nego
ijedan drugi, njegovo bedro nadmašuje bedra svih
ljudi, a što se tiče ruke i noge i tijela, iako o njima nije
vrijedno govoriti, ipak im nema premca. On nije cvijet
udvornosti, ali ja vam jamčim da je krotak kao janje. Idi
za svojim poslom, curo, služi Bogu. Kako, jeste li ručali
doma?

40

JULIJA

Ne, ne. Ali sve sam to i prije znala.
Što kaže o našem vjenčanju? Što je s tim?

DADILJA

Bože, što me glava boli! Kakvu to glavu imam:
tuče kao da će se raspuknuti na dvadeset komada.
A leđa, s druge strane — Ah, moja leđa, moja leđa!
Do bijesa i vaše srce kad ste me poslali naokolo
da nađem smrt skaćući uzbrdo-nizbrdo.

50

JULIJA

Tako mi vjere, žao mi je što ti nije dobro.
Slatka, slatka, dadiljo, reci mi: što kaže moja ljubav?

DADILJA

Vaša ljubav kaže, kao častan gospodin, i jedan udvoran,
i ljubazan, i lijep, i ja vam jamčim pun vrlina — Gdje
vam je majka?

JULIJA

Gdje mi je majka? Pa, unutra je.
Gdje bi trebala biti? Kako čudno odgovaraš. 60
»Vaša ljubav kaže, kao častan gospodin:
Gdje vam je majka?«

DADILJA

O draga Božja gospo,
toliko ste se zagrijali? Gospe moja, dokle će to!
Je li to topli oblog za moje bolne kosti?
Odsada unaprijed svoje poruke nosite sama.

JULIJA

Kolike li pometnje! Daj, što kaže Romeo?

DADILJA

Imate li dopuštenje da danas pođete na ispovijed?

JULIJA

Imam.

DADILJA

Onda hitajte odavde do fra Lovrine ćelije.
Tamo čeka muž da vas učini ženom. 70
Sada vam putena krv udara u obraze.
Na svaku vijest njih odmah oblije grimiz.
Hitajte u crkvu. Ja moram drugim putom
da uzmem ljestve po kojima se vaša ljubav
mora popeti u ptičje gnijezdo čim se smrači.
Ja sam sluškinja i mučim se za vaše slasti,

ali će uskoro noćas na vas teret pasti.
Idite. Ja ću na ručak. Hitajte do samostana.

JULIJA

Hitam do vrhunca sreće! Zbogom, dadiljo odana.
(*Izlaze.*)

ŠESTI PRIZOR

Fra Lovrina ćelija.
(*Ulaze fra Lovro i Romeo.*)

FRA LOVRO

Neka se tako nebesa smiješe na ovaj sveti čin
da nas buduće ure ne kore tugom!

ROMEO

Amen, amen! Ali neka stigne tuga kakva hoće,
ona ne može pretegnuti razmijenjenu radost
što mi je daje kratka minuta na pogled njoj.
Samo sveži naše ruke svetim riječima,
onda neka smrt što proždire ljubav čini što hoće:
meni je dovoljno da nju mogu zvati svojom.

FRA LOVRO

Ti siloviti užici imaju silovite svršetke
i umiru u svom slavlju kao vatra i puščani prah
što se u poljupcu nište. Najsladi se med
ogadi u samoj svojoj slatkoći,
i čim se okusi zatvara tek.
Stog ljubi umjereno; duga ljubav čini tako.
Prebrz i prespor kasne podjednako.

(*Ulazi Julija.*)

10

Dolazi gospa. Oh, tako laka noga
nikada ne će izlizati vječni kremen.
Zaljubljenik može jahati na paučini
što lebdi u pohotnome ljetnom zraku,
a ipak ne će pasti; tako je lagana ispraznost.

20

JULIJA

Dobra večer mojem duhovnom ispovjedniku.

FRA LOVRO

Romeo će ti zahvaliti, kćeri, za nas obojicu.

JULIJA

Jednako i njemu, da njegove zahvale ne budu previše.

ROMEO

Ah, Julijo, ako je mjera tvoje radosti
prevršena kao moja, a tvoja vještina veća
da je oslikaš, onda zasladi svojim dahom
ovaj okolni zrak, i neka jezik bogate glazbe
ispripovjedi zamišljenu sreću što je oboje
uzajamno dobivamo u ovom dragom susretu.

JULIJA

Kad je mašta bogatija tvarju nego riječima,
ponosi se sadržajem, a ne ukrasima.
Siromah je tko može prebrojiti svoje blago;
ali moja iskrena ljubav je toliko preobilna
da ne mogu zbrojiti zbroj polovice svog bogatstva.

30

FRA LOVRO

Dodite, dodite sa mnom, skratit ćemo posao;
jer, s vašim dopuštenjem, ne ćete ostati nasamu
dok se dvoje ne utjelovi u jedno u svetom hramu.

(Izlaze.)

TREĆI ČIN

PRVI PRIZOR

Trg u Veroni.

(Ulaze Mercuzio, Benvolio i pratnja.)

BENVOLIO

Molim te, dobri Mercuzio, povucimo se;
danas je vruće, Capuleti su izašli,
pa ako se sretnemo, ne ćemo izbjeći sukob,
jer za ovih vrućih dana mahnita krv uzavrije.

MERCUZIO

Ti sličiš na onoga svata koji, netom prekorači prag neke
krčme, tresne ti mačem po stolu i kaže: »Ne dao Bog da
mi budeš od potrebe!«, a čim proradi druga čaša, isuče
ga na vinotoču kada to doista nije od potrebe.

BENVOLIO

Jesam li ja takav svat?

10

MERCUZIO

Daj, daj, ti si sa svojom prgavosti najžešći čovjek u Itali-
ji; a čim te se izazove da budeš prgav, već si prgav da te
se izazove.

BENVOLIO

I što još?

MERCUZIO

Pa, kad bi bila dva takva, ubrzo bismo ostali bez ijednoga, jer bi jedan drugoga ubio. Ti? Pa, ti ćeš se posvaditi s čovjekom zato što u bradi ima jednu dlaku više ili jednu dlaku manje nego što imaš ti. Ti ćeš se posvaditi s čovjekom zato što tuca lješnjake, a ne ćeš imati nikakva drugog razloga osim što su ti oči lješnjakove boje. Čije bi oko nego oko takva svata uvrebalo takvu svađu? Tvoja je glava puna svađe kao što je jaje puno sluzi, ali ti je od svađanja ta glava natučena kao mućak. Posvađao si se s jednim čovjekom što je zakašljao na ulici, jer ti je probudio psa koji je ležao na suncu i spavao. Zar se nisi dohvatio s jednim krojačem što je nosio novi prsluk prije Uskrsa? S drugim opet što je nove cipele svezao starom vrpcom? I ti bi me htio podučavati da se klonim svađanja!

BENVOLIO

Da sam ja tako spreman na svađu kao ti, svatko bi mogao kupiti nasljedni imetak moga života za uru i četvrt.

MERCUZIO

Imetak nasljedni! Oh, nasljedni!
(Ulaze Tebaldo i drugi.)

BENVOLIO

Tako mi glave, dolaze Capuleti.

MERCUZIO

Tako mi pete, nije me briga.

TEBALDO

Držite se uza me, jer želim s njima govoriti.
 Gospodo, dobra večer. Jednu riječ s jednim od vas.

MERCUZIO

I samo jednu riječ s jednim od nas? Sparite je s nečim, neka bude jedna riječ i jedan udarac.

40

TEBALDO

Naći ćete me dovoljno spremna i za to, gospodine, ako mi pružite priliku.

MERCUZIO

Zar ne biste sami mogli ugrabiti neku priliku, a da vam se ne pruži?

TEBALDO

Mercuzio, ti stalno nastupaš uz Romea.

MERCUZIO

Nastupam? Što, ti od nas praviš svirače zabavljače? Ako praviš od nas svirače zabavljače, znaj da ćeš slušati samo nesuglasice. Evo moga gudala, evo što će te natjerati da zaplešeš. Rana ti Božjih, nastupaj!

BENVOLIO

Ovdje razgovaramo na javnom okupljalištu. Ili se povucimo na neko zaklonjeno mjesto, ili hladno raspravljajmo o vašim pritužbama, ili se inače razidimo. Ovdje su sve oči u nas uprte.

50

MERCUZIO

Ljudske su oči stvorene da gledaju, pa neka budu uprte. Ja se ni po čijoj volji ne ću maknuti, ja.

(Ulazi Romeo.)

TEBALDO

No, mir s vama, gospodine, evo moga čovjeka.

MERCUZIO

Ali neka me objese, gospodine, ako on nosi vašu odoru.
Bogme, krenite prvi na borilište, on će u stopu za vama.
Vaša ga milost u tom smislu može zvati svojim čovjekom.

TEBALDO

Romeo, ljubav što je ćutim prema tebi ne zna naći
boljeg izraza od ovoga: ti si ništarija.

60

ROMEO

Tebaldo, razlog zbog kojega moram tebe ljubiti
uvelike ispričava izostanak dolične srdžbe
na takav pozdrav. Ja nipošto nisam ništarija,
zato zbogom. Vidim da me ne poznaješ.

TEBALDO

Dječaće, to ne će ispričati uvrjede
koje si mi nanio, zato se okreni i trgni mač.

ROMEO

Svečano izjavljujem da te nikada nisam uvrijedio,
nego te ljubim više nego što možeš zamisliti
dok ne doznaš razlog moje ljubavi.
I neka ti, dragi Capuleti, koje ime smatram
jednako dragim kao svoje, to bude dosta.

70

MERCUZIO

O smirena, nečasna i kukavička pokornosti!
Alla stoccata¹⁵ odnosi pobjedu!

(Trgne mač.)

Tebaldo, štakorolovče jedan, hoćeš li uzmaknuti?

15 Talijanski: *na ubod*; tehnički izraz za odlučan napad u mačevanju.

TEBALDO

Što hoćeš od mene?

MERCUZIO

Dobri kralju od mačaka, ništa drugo nego jedan od vaših devet života. Njega kanim na ovaj način oduzeti, a kako dalje budete sa mnom postupali, tako ću vam na suho izbiti ostalih osam. Hoćete li potegnuti za uši mač iz njegova kožuha? Požurite se, da vam moj mač ne zazuji oko ušiju prije nego što se vaš izvuče.

80

TEBALDO

Stojim vam na raspolaganju.

(Trgne mač.)

ROMEO

Plemeniti Mercuzio, spremi svoj mač.

MERCUZIO

Idemo, gospodine, vaša passata.

(Bore se.)

ROMEO

Trgni, Benvolio, obori im dolje oružje.

Gospodo, sramota je, okanite se toga izgreda.

Tebaldo! Mercuzio! Knez je izričito zabranio

takve okršaje na ulicama Verone.

Stani, Tebaldo! Mercuzio dragi!

(Tebaldo ispod Romeove mišice probode Mercuzija.)

JEDAN PRATILAC

Bježi, Tebaldo!

(Izlaze Tebaldo i pratnja.)

90

MERCUZIO

Ranjen sam.
Kuga pomorila oba vaša doma. Gotov sam.
On je otišao? Bez ičega?

BENVOLIO

Što je? Jesi li ranjen?

MERCUZIO

Da, da, ogrebotina, ogrebotina. Gospe mi, dovoljna.
Gdje mi je paž? Idi, momče, dovedi ranarnika.
(*Izlazi paž.*)

ROMEO

Hrabro, čovječe, ta rana ne može biti teška.

MERCUZIO

Ne, nije duboka kao zdenac, niti je široka kao crkovna
vrata, ali je dovoljna, poslužit će. Raspitajte se sutra za
mene, pa ćete naći umukla čovjeka. Meni je zapapreno,
vjerujte mi, za ovaj svijet. Kuga pomorila oba vaša do-
ma. Rana mi Božjih, jedan pas, štakor, miš, mačak, da
na smrt ogrebe čovjeka! Jedan razmetljivac, hulja, nit-
kov, koji se bori po knjizi aritmetike — Koga si vruga
uletio između nas? Ranjen sam ispod tvoje mišice.

100

ROMEO

Mislio sam sve najbolje.

MERCUZIO

Pomozi mi u neku kuću, Benvolio, ili ću se
onesvijestiti. Kuga pomorila oba vaša doma,
oni me pretvoriše u hranu za crve.
Dobio sam, i to pošteno. Oba vaša doma!

110

(*Izlaze Mercuzio i Benvolio.*)

ROMEO

Ovaj plemeniti čovjek, knežev bliski rođak,
moj pravi prijatelj, zadobi smrtnu ranu
poradi mene, poradi moga glasa što ga okalja
Tebaldova kleveta; a Tebaldo je već cijelu uru
sa mnom u svojti. O slatka Julijo,
tvoja me je ljepota pretvorila u mlitavca
i smekšala mi prekaljeni čelik srčanosti.

(Ulazi Benvolio.)

BENVOLIO

O Romeo, Romeo, hrabri Mercuzio je mrtav;
vinuo se u oblake onaj viteški duh
koji je prerano prezreo ovu zemlju.

120

ROMEO

Crna kob ovog dana nad mnogim danima plače;
drugi moraju okončati jade što ih ovaj tek začē.

(Ulazi Tebaldo.)

BENVOLIO

Evo se opet mahniti Tebaldo vraća.

ROMEO

Opet, i likuje, a Mercuzio ubijen.
Odleti u nebesa, obzirna popustljivosti;
a ti, plamenòoka jarosti, sad mi vodiljom budi!
Sada, Tebaldo, uzmi natrag onu ništariju
što mi je netom dade, jer je Mercuziova duša
samo malo odmaknula iznad naših glava,
čekajući tvoju da joj pravi društvo.
Ili ti, ili ja, ili obojica moramo poći s njim.

130

TEBALDO

Ti si, kukavni dječaće, s njim nastupao ovdje,
s njim ćeš i odavde.

ROMEO

Ovo će o tome odlučiti.

(Bore se; Tebaldo pada.)

BENVOLIO

Romeo, bježi, odlazi!
Građani su na nogama, a Tebaldo ubijen!
Ne stoj zapanjen. Knez će te na smrt osuditi,
ako te uhvate. Odlazi, gubi se, bježi!

ROMEO

Oh, sa mnom se sudbina ruga.

BENVOLIO

Što još čekaš?

(Izlazi Romeo.)

(Ulaze građani.)

GRAĐANIN

Kuda je pobjegao onaj koji je ubio Mercuzija?
Onaj ubojica Tebaldo, kuda je pobjegao?

140

BENVOLIO

Tu leži taj Tebaldo.

GRAĐANIN

Kreni, gospodine, sa mnom.
Zapovijedam ti u kneževo ime da poslušaj.
(Ulaze knez, Montecchi, Capuleti, njihove žene i drugi.)

KNEZ

Gdje su kukavni začetnici ovog sukoba?

BENVOLIO

O plemeniti kneže, ja mogu razotkriti
cijeli nesretni tijek ove sudbonosne svađe.
Ovdje leži čovjek koji je ubio tvog rođaka
srčanoga Mercuzija, a njega ubi mladi Romeo.

GOSPA CAPULETI

Tebaldo, sinovče naš, čedo moga djevera!
O kneže, o mužu, o, krv je prolivena
moga milog roda. Kneže, ako pravde ima, 150
za našu krv prolij krv Montecchima.
O sinovče, sinovče.

KNEZ

Benvolio, tko je ovaj krvavi sukob započeo?

BENVOLIO

Tebaldo, kojeg ovdje svojom rukom ubi Romeo.
Lijepo mu je govorio Romeo, nukao ga da razmisli
kako je ništavna svađa, i navodio k tome vaše
veliko negodovanje. Sve to, izrečeno blagim glasom,
mirna pogleda, ponizno prignuta koljena,
nije moglo sklopiti primirja s nepokornom žuč
Tebalda, gluha za mir, nego s probojnim čelikom 160
narsće on na prsi smjeloga Mercuzija; ovaj,
jednako žestok, okreće smrtonosni šiljak na šiljak,
i jednom rukom, s ratničkim prijezirom, odbija
hladnu smrt ustranu, a drugom je šalje
natrag Tebaldu koji je vješto otpovrće.
A Romeo, on glasno viknu: »Stanite prijatelji!
Prijatelji, razdvojite se!« I brže od jezika

njegova spretna ruka obori dolje kobne šiljke;
 i jurnu među njih; ispod njegove mišice
 pakostan Tebaldov ubod pogodi život 170
 silnog Mercuzija; i zatim Tebaldo pobježe,
 ali uskoro se vrati do Romea
 koji je tek tada pomislio na osvetu,
 i oni krenuše kao munje; jer prije nego mogah
 trgnuti da ih rastavim, silni Tebaldo pogibe;
 i kad on pade, Romeo se okrenu i pobježe.
 Ovo je istina, ili neka Benvolio umre.

GOSPA CAPULETI

On je rođak Montecchija. Pristranost ga mori
 da bude prijetvoran. On istinu ne zbori.
 Dvadesetak njih se borilo u crnom okršaju 180
 da njih dvadeset tek jedan život okončaju.
 Ja molim pravdu koju, ti kneže, moraš dati.
 Romeo ubi Tebalda. Romeo životom nek plati.

KNEZ

Romeo pogubi njega, a od njega Mercuzio zginu.
 Tko sada duguje njegovu skupu krvarinu?

MONTECCHI

Ne Romeo, kneže, on je Mercuziov prijatelj bio;
 njegov grijeh skonča tek ono što bi zakon dovršio,
 Tebaldov život.

KNEZ

I zbog toga prijestupa
 mi ga smjesta šaljemo odavde u progonstvo.
 Od sporenja vaših srdaca i mene nevolja snađe: 190
 moja se krv prolijeva zbog vaše ljute svađe.
 Ali to će vas tako stroge globe stajati

da ćete se svi zbog moga gubitka kajati.
 Bit ću gluh na isprike i preklinjanja;
 ni suze ni molitve ne će iskupiti zlodjela.
 Zato ih se okanite. Neka Romeo u bijegu traži spas,
 jer ako ga nađu, kucnuo mu je zadnji čas.
 Nosite odavde to tijelo, i slušajte moju volju.
 Samilost ubija tko prašta onima što kolju.
 (*Izlaze.*)

DRUGI PRIZOR

U kući Capuletija.
 (*Ulazi Julija.*)

JULIJA

Pojurite upropanj, ognjenonogi konjici,
 prema Febovu prebivalištu. Kočijaš kao Faetont¹⁶
 bičem bi vas već dognao do zapada
 i odmah donio maglovitu noć.
 Razastru svoj gusti zastor, o noći za ljubovanje,
 da se bjegunčeve oči mogu sklopiti, a Romeo,
 nespomenut i neviđen, doskočiti u ovaj naručaj.
 Ljubavnici vide obavljati ljubavne obrede
 pri svjetlu svojih ljepota; ili, ako je ljubav slijepa,
 ona se najbolje slaže s noći. Dođi, svečana noći,
 matrono ozbiljna ruha, sva u crnini,
 i pouči me kako da izgubim dobivenu utakmicu
 koja se igra za dva neokaljana djevičanstva.
 Zastri svojim crnim plaštom nekročenu krv

10

¹⁶ Feb je bog sunca, a njegovo je prebivalište ispod zapadnog obzorja; njegov sin Faetont nespretno je upravljao ognjenim kolima, zapalio nebo i nastradao.

što mi bije u obrazima, dok se plaha ljubav ne osmjeli
 i ne pojmi da je čin vjerne ljubavi bezazlena čednost.
 Dođi, noći! Dođi, Romeo, dođi, danče u noći,
 jer ti ćeš počivati na krilima noći
 bjelji od novog snijega na gavranovu grebenu. 20
 Dođi, nježna noći, dođi ljupka crnolika noći,
 daj mi mog Romea; i kada umrem,
 uzmi ga i razreži ga u malene zvijezde,
 i on će nebesko lice tako ukrasiti
 da će se cijeli svijet zaljubiti u noć
 i ne će više obožavati napirlitano sunce.
 Oh, kupila sam palaču ljubavi,
 ali je nisam zaposjela; i premda sam prodana,
 još nisam uživana. Tako je dugočasan ovaj dan,
 kao noć uoči nekoga blagdana
 nestrpljivu djetetu što ima novu odjeću 30
 a ne smije ju obući. Oh, dolazi moja dadilja.

(Ulazi dadilja s ljestvama od užeta.)

I donosi vijest, a svaki jezik što samo izgovori
 Romeovo ime govori nebeskom rječitošću.
 Onda, dadiljo, koje novosti? Što to imaš?
 Užad što ti je Romeo rekao da doneseš?

DADILJA

Da, da, užad.

JULIJA

Jao meni, koje su novosti? Zašto kršiš ruke?

DADILJA

Ah, kuku meni, on je mrtav, on je mrtav, on je mrtav!
 Mi smo propale, gospo, mi smo propale.
 Kleti dane, njega nema, ubijen je, on je mrtav.

JULIJA

Mogu li nebesa biti tako pakosna?

DADILJA

Može Romeo,

40

iako nebesa ne mogu. O Romeo, Romeo,
tko bi to ikada pomislio? Romeo!

JULIJA

Koji si zloduh da me ovako mučiš?
Od ovakve bi se muke urlikalo u strašnom paklu.
Je li se Romeo ubio? Reci samo »da«
i taj jednostavni slog bit će otrovniji
od baziliskova¹⁷ oka koje smrtno strijelja.
Mene više nema ako postoji takav slog,
ili ako se sklopiše oči što te gone da odgovoriš »da«.
Ako je ubijen, reci »da«; ili ako nije, »ne«.
Kratki zvuci određuju moje dobro ili zlo.

50

DADILJA

Vidjela sam ranu, vidjela sam je svojim očima —
Bože mi oprostite — ovdje na muškoj sisi.
Ubogo truplo, krvavo ubogo truplo,
blijedo, blijedo kao pepeo, cijelo ogrezlo u krvi,
cijelo u zgrušanoj krvi. Na pogled se obeznanih.

JULIJA

Oh pukni, srce moje! Slomljeni jadniče, prepukni
odjednom. U tamnicu, oči, ne gledajte više slobodu.
Kukavna zemljo, zemlji se predaj, više ne kročila,
ti i Romeo opteretite ista teška nosila.

60

17 Bazilisk je bajoslovni gmaz koji ubija pogledom.

DADILJA

O Tebaldo, Tebaldo, najbolji prijatelju što ga imah!
O udvorni Tebaldo, čestiti plemiću!
Da nikad ne doživjeh da te vidim mrtva.

JULIJA

Kakva je to oluja što tako protusmjerno puše?
Je li Romeo ubijen, i je li Tebaldo mrtav?
Najdraži rođak moj i draži moj gospodar?
Nek onda strašna trublja objavi smak svijeta,
jer tko je na životu ako njih dvojice nema?

DADILJA

Tebalda nema, a Romeo je prognan.
Romeo što ubi njega, on je prognan.

70

JULIJA

O Bože! Romeova je ruka Tebaldovu krv prolila?

DADILJA

Prolila je, prolila, prokleti dane, prolila je.

JULIJA

O zmijsko srce, cvjetnim licem prikriveno!
Je li ikada zmaj čuvao tako lijepu špilju?
Prekrasni nasilniče, anđeoski zloduške,
gavrane golubinjeg perja, janje vučje grabljivosti!
Prezreni sadržaju božanstvena oblika!
Puka suprotnosti onoga što puko izgledaš!
Prokleti sveće, pošteni razbojniče!
O naravi, što si ti imala činiti u paklu
kad si udomila duh jednoga sotone
u smrtnom raju takva ljupka tijela?
Je li ikada knjiga s tako podlom građom

80

tako lijepo uvezana? Oh, da opsjena stanuje
u takvoj raskošnoj palači!

DADILJA

Nema pouzdanja,
nema vjere, nema časti u muškarcima. Svi su
krivokletnici, svi vjerolomci, svi zlotvori, svi himbenici.
Ah, gdje je moj momak? Daj mi malo rakije.
Od ovih nesreća, ovih jada, ovih žalosti — ja starim.
Sramota pala na Romea!

JULIJA

Oprištio ti se jezik 90

zbog takve želje. On nije rođen za sramotu.
Sramota se srami sjesti na njegovo čelo,
jer to je prijestolje gdje se čast može okruniti
za jedinu vladaricu kugle zemaljske.
Oh, kakvo sam čudovište bila kad sam ga grdila!

DADILJA

Dobro ćete govoriti o onome tko vam ubi rođaka?

JULIJA

Hoću li kuditi onoga tko mi je muž?
Ah, jadni gospodaru, koji će jezik pogladiti tvoje ime
kad ga ja, tvoja žena tek tri ure, unakazih?
Ali zašto si, nevaljalče, ubio mog rođaka? 100
Taj nevaljali rođak bio bi ubio moga muža.
Natrag, glupe suze, natrag u svoje rođeno vrelo,
vaše kaplje kao danak pripadaju boli,
a vi ih griješeći nudite veselju.
Živ je moj muž koga Tebaldo htjede ubiti,
a mrtav je Tebaldo koji htjede ubiti mog muža.
Sve je to utješno. Zašto onda plačem?

Bila je tu jedna riječ, gora od Tebaldove smrti,
koja me je posjekla. Rado bih je zaboravila,
ali ona, oh, pritišće moje pamćenje 110
kao prokleta zlodjela grješničke diše.

Tebaldo je mrtav, a Romeo prognan.
To »prognan«, ta jedna riječ »prognan«,
ubila je deset tisuća Tebalda. Tebaldova smrt
bijaše dovoljna žalost, da je završilo na tome.
Ili ako gorka žalost uživa u društvu
i nužno ište pratnju drugih tuga,
kad reče »Tebaldo je mrtav«, zašto ne proslijedi
s tvojim ocem ili tvojom majkom, da, ili s oboje,
što bi moglo izazvati svakidašnje tugovanje? 120

Ali u zaštitnici što je pratila Tebaldovu smrt,
»Romeo je prognan« — izreći tu riječ znači
da su otac, majka, Tebaldo, Romeo, Julija,
svi pobijeni, svi mrtvi. Romeo je prognan!
Nema granice, međe, svršetka, nema mjere
smrti u toj riječi. Mimo riječi ta se tuga stere.
Gdje su moj otac i moja mati, dadiljo?

DADILJA

Plaču i jadikuju nad Tebaldovim truplom.
Hoćete li k njima? Odvest ću vas tamo.

JULIJA

Peru li mu suzama rane? Kad njihove presuše 130
moje će se roniti zbog Romeova prognanstva.
Pokupi tu užad. Konopci jadni, vi ste prevareni,
i vi ste i ja sam, jer je Romeo prognan meni.
On vas kao cestu do moje postelje diže,
ali mene smrt kao udovu djevojku stiže.
Dođite, konopci, dođi, dadiljo, do postelje mi bračne,
i neka smrt, a ne Romeo, moje djevičanstvo načne.

DADILJA

Hitajte u svoju ložnicu. Ja ću naći Romea
da vas tješi. Dobro znam gdje je.
Slušajte, vaš će Romeo ovdje noćas biti.
Idem k njemu. Fra Lovro ga u svojoj ćeliji štiti.

140

JULIJA

Oh, nađi ga, ovaj prsten vjernu mi vitezu daj,
i reci mu da dođe na svoj posljednji oproštaj.
(*Izlaze.*)

TREĆI PRIZOR

Fra Lovrina ćelija.
(*Ulazi fra Lovro.*)

FRA LOVRO

Romeo, izadi, izadi, uplašeni čovječe.
Nesreća se zaljubila u tvoje odlike,
i vjenčao si se s velikom nevoljom.
(*Ulazi Romeo.*)

ROMEO

Oče, što je novo? Kako je knez presudio?
Kakva bol žudi poznanstvo moje ruke,
a ja je još ne znam?

FRA LOVRO

Previše je prislan
moj mili sin s takvim gorkim društvom.
Donosim ti glas o kneževoj presudi.

ROMEO

Koliko je kneževa presuda manja od sudnjeg dana?

FRA LOVRO

Blaži je pravorijek potekao s njegovih usana: 10
nije tjelesna smrt već tjelesno prognanstvo.

ROMEO

Ha, prognanstvo! Budi milosrdan, reci »smrt«.
Jer izgon ima više užasa u pogledu,
mnogo više nego smrt. Ne reci »prognanstvo«.

FRA LOVRO

Ti si prognan odavde, iz Verone.
Budi strpljiv, jer svijet je dug i širok.

ROMEO

Nema svijeta izvan zidina Verone,
već samo čistilište, mučenje, sam pakao;
odavde »prognan« znači prognan sa svijeta,
a izgon iz svijeta je smrt. Stoga »prognan« znači smrt, 20
pod krivim imenom. Kad smrt nazivaš »prognan«,
ti odsijecaš moju glavu zlatnom sjekirom
i smiješiš se udarcu koji me ubija.

FRA LOVRO

Oh, smrtna li grijeha! Oh, grube li nezahvalnosti!
Za tvoj prijestup naš zakon ište smrt, ali blagi knez,
stavši na tvoju stranu, odgurnuo je zakon ustranu
i crnu riječ »smrt« pretvorio u prognanstvo.
To je velika milostivost, a ti je ne vidiš.

ROMEO

To je mučenje, a ne milostivost. Ovdje je raj, 30
gdje Julija živi, i svaka mačka i pas,

i mali miš, svako nevrijedno stvorenje,
 živi ovdje u raj u i smije ju gledati,
 samo Romeo ne smije. Više valjanosti,
 više časna položaja, više udvornosti živi
 u muhama zujarama nego u Romeu. One smiju
 zaposjesti bijelo čudo drage Julijine ruke
 i krasti besmrtno blaženstvo s njezinih usana
 koje se vazda rumene, u čistoj i vestalskoj čednosti,¹⁸
 kao da misle da je njihovo sljublivanje grijeh.

Ali Romeo ne smije, on je prognan.

40

Muhe mogu tamo sletjeti, a ja moram otamo odletjeti.

Muhe su slobodni stvorovi, a ja sam prognan.

I ti još kažeš da prognanstvo nije smrt?

Zar nisi imao smiješana otrova, nabrušena noža,

grozote prijekne smrti, premda nigda tako grozne,

osim riječi »prognan«, da me ubiješ? »Prognan«?

O oče, prokletnici se tom riječju služe u paklu;

urlikanje je prati. Kako imaš srca,

kad si svećenik, duhovni ispovjednik,

odriješitelj grijeha, i moj osvjedočeni prijatelj,

da me mrcvariš s tom riječju »prognan«?

50

FRA LOVRO

Luđače jedan pomahnitali, čuj malo da ti kažem.

ROMEO

Oh, ti ćeš opet govoriti o prognanstvu.

FRA LOVRO

Dat ću ti oklop da odbija tu riječ,

slatko mlijeko zlosretnosti, filozofiju,

da te tješi, iako si prognan.

¹⁸ Vestalke su bile djevičanske svećenice u hramu rimske božice Veste, zaštitnice domaćeg ognjišta.

ROMEO

Opet »prognan«? Voda odnijela i filozofiju!
Ako filozofija ne može načiniti jednu Juliju,
presaditi jedan grad, povući presudu jednoga kneza,
ona ne pomaže, ona ne uspijeva. Ne govori više.

60

FRA LOVRO

Oh, onda vidim da luđaci nemaju ušiju.

ROMEO

Kako bi imali, kad mudraci nemaju očiju?

FRA LOVRO

Dopusti da s tobom raspravljam o tvom stanju.

ROMEO

Ne možeš govoriti o onome što ne osjećaš.
Da si mlad kao ja, i Julija tvoja ljubav,
vjenčan ima jedna ura, ubio Tebalda,
zaluden poput mene, i poput mene prognan,
tada bi mogao govoriti, tada bi mogao čupati kosu,
i padati na zemlju kao ja što sada padam,
uzimajući mjeru nenačinjena groba.

70

(Kucanje na vratima.)

FRA LOVRO

Ustani, netko kuca. Mili Romeo, sakrij se.

ROMEO

Ja ne, osim ako me dah stenjanja bolna srca
ne ovije kao magla pred potragom očiju.

(Kucanje.)

FRA LOVRO

Čuj kako kucaju. — Tko je? — Romeo, ustani,
uhvatit će te. — Čekajte malo. — Ustani.

(Kucanje.)

Bježi u moju izbu. — Evo, odmah. — Budi volja Božja,
kakva je to budalaština? — Dolazim, dolazim.

(Kucanje.)

Tko tako jako kuca? Odakle dolazite, što biste htjeli?

DADILJA *(izvana)*

Pustite me unutra pa ćete doznati moju poruku.
Dolazim od gospe Julije.

FRA LOVRO

Dobro došla onda.

80

(Ulazi dadilja.)

DADILJA

Oh, sveti fratre, oh, recite mi, sveti fratre,
gdje je gospodar moje gospe, gdje je Romeo?

FRA LOVRO

Tamo na zemlji, opijen vlastitim suzama.

DADILJA

Oh, u istom je stanju kao moja gospodarica,
upravo u njezinu stanju. Oh, tugaljivo skladovanje,
ganutljiva nevoljo. I ona tako leži,
jecajući i plačući, plačući i jecajući.

Ustanite, ustanite. Dignite se, ako ste muško.
Juliji za ljubav, njoj za ljubav, dignite se i stojte.
Zašto biste zapadali u tako duboko jokanje?

90

(Romeo ustaje.)

ROMEO

Dadiljo.

DADILJA

Ah gospodine, ah, smrt je svršetak svega.

ROMEO

Govoriš li to o Juliji? Kako je s njom?
Zar ne misli sada da sam okorjeli ubojica
kad sam okaljao djetinjstvo naše radosti
krvlju koja je tek malo udaljena od njezine?
Gdje je? I kako je? I što kaže
moja skrivena gospa na našu podrivenu ljubav?

DADILJA

Oh, ništa ne kaže, gospodine, nego plače i plače,
čas pada na postelju, čas opet ustaje,
i zove Tebalda, i zatim kriči na Romea,
a onda ponovno pada.

100

ROMEO

Kao da je to ime,
ispaljeno iz smrtonosno naciljana topa,
ubilo nju, kao što je kleta ruka tog imena
ubila njezina srodnika. Oh, reci mi, oče, reci mi,
u kojem podmuklom dijelu ovoga trupla
stanuje moje ime? Reci mi da mogu poharati
to mrsko prebivalište.

FRA LOVRO

Zaustavi očajnu ruku.
Jesi li ti muškarac? Obličje ti kliče da jesi.
Suze su ti ženske, a tvoje divlje ponašanje
pokazuje nerazumno bjesnilo zvijeri.
Nepristala ženo u prividnom muškarcu,

110

i neprilična zvijeri dvostruke prividnosti!
 Ti si me zapanjio. Moga mi svetog reda,
 mislio sam da ti je ćud bolje uravnotežena.
 Jesi li ubio Tebalda? Hoćeš li sada ubiti sebe?
 I ubiti svoju gospu koja u tvom životu živi,
 iskalivši prokletu mržnju na samom sebi?
 Zašto kuneš svoje rođenje, i nebo, i zemlju?
 Ta u tebi se sve troje, rođenje i nebo i zemlja,
 spajaju odjednom; a ti bi ih odjednom izgubio. 120
 Fuj, fuj, sramotiš svoje obličje, svoju ljubav, svoj razum,
 jer kao lihvar obiluješ u svemu,
 a ništa ne rabiš u onoj doista pravoj uporabi
 koja bi resila tvoje obličje, tvoju ljubav, tvoj razum.
 Tvoje plemenito obličje tek je kip od voska
 ako zastranjuje od ljudske valjanosti;
 tvoja milo prisegnuta ljubav tek šuplje krivokletstvo
 ako ubija ljubav koju si se zavjetovao gajiti;
 tvoj razum, taj ukras obličja i ljubavi,
 izobličivši se u predvođenju oboje njih, 130
 poput puščanog praha u rogu nevješta vojnika
 zapalio se poradi tvoga vlastitog neznanja,
 i tebe je raskomadala tvoja vlastita obrana.
 No, diži se, čovječe. Živa je tvoja Julija
 kojoj si za milu ljubav dočas bio mrtav.
 U tome si sretan. Tebaldo htjede tebe ubiti,
 ali ti ubi Tebalda. U tome si sretan.
 Zakon što ti zaprijeti smrću postaje ti prijateljem
 i pretvara je u prognanstvo. U tome si sretan.
 Jato blagoslova slijeće ti na leđa; 140
 sreća ti se udvara u svojem najboljem ruhu;
 ali poput neuljudne i mrzovoljne cure
 ti se pućiš na svoju sreću i svoju ljubav.
 Čuvaj se, čuvaj, jer takvi umiru u bijedi.

Idi, pođi do svoje ljubavi kako je ugovoreno,
 popni se u njezinu ložnicu; polazi, i utješi je.
 Ali pazi da ne ostaneš dok se ne postavi straža,
 jer onda ne možeš proći u Mantovu,
 gdje ćeš živjeti dok ne nađemo vremena
 da razglasimo vaše vjenčanje, pomirimo vaše prijatelje, 150
 izmolimo knežev oprost i zovnemo te natrag,
 s tisuće tisuća puta više veselja
 nego što si krenuo usred jadikovanja.
 Pođi naprijed, dadiljo. Preporuči me svojoj gospi,
 i reci joj da požuri sve kućanstvo u postelju,
 zbog teške žalosti oni su na to spremni.
 Romeo dolazi.

DADILJA

O Bože, mogla bih svu noć ovdje prostajati
 slušajući dobar nauk. Oh, što ti je učenost!
 Gospodaru, ja ću reći svojoj gospi da ćete doći. 160

ROMEO

Učini to, i dragoj mi kaži da se spremi da me grdi.

DADILJA

Evo prstena, gospodine, što reče da vam dadem, gospodine.
 Pohitajte, požurite se, jer je već vrlo kasno.

(Izlazi dadilja.)

ROMEO

Kako s ovim jako oživljava moja sreća.

FRA LOVRO

Idi odavde, laku noć. I sva sudbina leži vam u ovome:
 ili otiđi prije nego što se postavi straža,
 ili u osvit dana preodjeven odavde.

Boravi u Mantovi. Ja ću ti potražiti momka,
i on će ti javljati od vremena do vremena
sve dobro što se ovdje bude zbivalo.
Daj mi ruku. Kasno je. Zbogom. Laku noć.

170

ROMEO

Da radost nad radostima ne doziva mene,
bilo bi tužno da se ovako žurno od tebe krene.
Zbogom.

(Izlaze.)

ČETVRTI PRIZOR

Soba u kući Capuletija.

(Ulaze Capuleti, gospa Capuleti i Paris.)

CAPULETI

Stvari su tako po zlu krenule, gospodine,
da nismo imali vremena nagovoriti svoju kćer.
Vidite, ona je nježno voljela rođaka Tebalda,
i ja isto tako. No, rođeni smo da umiremo.
Vrlo je kasno. Ona noćas ne će silaziti.
Vjerujte mi, da nije bilo vašega društva,
ja bih već cijelu uru bio u postelji.

PARIS

U ovo vrijeme tuge nema vremena za snubljenje.
Gospođo, laku noć. Preporučite me svojoj kćeri.

GOSPA CAPULETI

Hoću, i rano ujutro doznat ću što misli.
Noćas se zatvorila sa svojom žalosti.

(Paris hoće otići; Capuleti ga zovne natrag.)

10

CAPULETI

Gospodine Parise, dat ću vam odvažnu ponudu ljubavi svoga djeteta. Mislim da će se meni pokoriti u svakom pogledu; štoviše, u to ne sumnjam. Ženo, pođite do nje prije nego što pođete u postelju; upoznajte je s ljubavi mog sina Parisa, i recite joj — čujete li? — iduće srijede — ali polako — koji je danas dan?

PARIS

Ponedjeljak, gospodaru.

CAPULETI

Ponedjeljak? Eh, eh! Dobro, srijeda je prerano. Neka bude u četvrtak; u četvrtak, recite joj, ona će se udati za ovoga plemenitog grofa. Hoćete li vi biti spremni? Je li vam po volji ova žurba? Ne ćemo dizati veliku buku; jedan prijatelj, dva; jer, čujte, kako je Tebaldo netom ubijen, može se pomisliti da nismo marili za njega, iako nam je rod, ako se jako provešimo. Stoga ćemo imati nekih pet-šest prijatelja, i gotovo. Ali što kažete za četvrtak? 20

PARIS

Gospodaru, volio bih da je sutra četvrtak.

CAPULETI

Dobro, odlazite. Onda neka bude u četvrtak. — Vi pođite do Julije prije nego što pođete u postelju; pripremite je, ženo, za taj dan vjenčanja. Zbogom, gospodine. — Posvijetlite mi do ložnice, hej! Bome, tako je jako kasno; još malo pa bismo mogli reći da je rano. Laku noć. 30
(*Izlaze.*)

PETI PRIZOR

U vrtu Capuletija.

(Ulaze Romeo i Julija, gore, na prozoru Julijine ložnice.)

JULIJA

Zar ćeš otići? Još nije blizu dan.
Ono je bio slavuj, a ne ševa,
što probode bojažljivu šupljinu tvog uha.
Svake noći on pjeva na onom šipku.
Vjeruj mi, ljubavi, bio je slavuj.

ROMEO

Bila je ševa, vjesnica jutra, ne slavuj.
Pogledaj, ljubavi, kakve zlobne pruge
čipkama rese oblake što se raspršuju tamo na istoku.
Noćne svijeće su dogorjele, a vedri dan se pomalja
na maglenim vrhuncima planina.
Moram otići i živjeti, ili ostati i umrijeti.

10

JULIJA

Ono svjetlo nije danje svjetlo, ja to znam.
To je neki meteor što iz sunca hlapi
da tebi noćas bude lučonošom
i da ti svijetli na putu u Mantovu.
Stoga još ostani; ne moraš otići.

ROMEO

Neka me uhvate, neka me usmrte,
ja sam zadovoljan, ako ti tako želiš.
Reći ću da ono nije sinje oko jutra
nego tek blijedi odsjaj Cintijina čela.¹⁹

20

19 Cintija je pridjevnik Dijane, božice mjeseca.

I da ono nije ševa što kajdama bije
 o svedena nebesa visoko iznad naših glava.
 Veća mi je želja da ostanem nego volja da pođem.
 Dođi, smrti, i dobro došla. Julija tako želi.
 Što je onda, dušo moja? Govòrimo. Dan još nije.

JULIJA

Dan je, dan je. Pohitaj odavde, odlazi što prije.
 To je ševa što tako neskladno pjeva,
 natežući hrapava nesuzvučja i neugodne povisilice.
 Neki kažu da ševa zaslađuje dionice;
 ova to ne čini, jer ona nas dijeli. 30
 Neki kažu da ševa i gnusna krastača razmjenjuju oči.
 Oh, sada bih voljela da su razmijenile i glas,
 jer taj glas nas plaši i zagrljaj rastavlja,
 hajkajući te odavde dok budnicom se javlja.
 Dan je sve svjetliji i svjetliji; oh, odlazi sad.

ROMEO

Sve svjetliji i svjetliji; sve mračniji i mračniji naš jad.
 (*Ulazi dadilja.*)

DADILJA

Gospođo!

JULIJA

Dadiljo?

DADILJA

Vaša gospa majka dolazi vam u ložnicu.
 Dan je već svanuo, budite oprezni, gledajte oko sebe. 40
 (*Izlazi dadilja.*)

JULIJA

Onda, prozore, pusti dan unutra, a život van.

ROMEO

Zbogom, zbogom; jedan poljubac i ja ću sići.

(Silazi Romeo.)

JULIJA

Zar ćeš tako otići?

Ljubavi, gospodaru, jao, mužu moj i prijatelju,

o tebi moram čuti svaki dan u satu,

jer u jednoj minuti ima mnogo dana.

Oh, po tome računu bit ću već u godinama

prije nego što opet ugledam svog Romea.

ROMEO

Zbogom. Ne ću propustiti nijednu prigodu, ljubavi,
koja ti može prenijeti moje pozdrave.

50

JULIJA

Oh, misliš li da ćemo se ikada više sresti?

ROMEO

U to ne sumnjam; a svi ovi jadi će poslužiti
za slatke razgovore u naše buduće dane.

JULIJA

O Bože, moja je duša zloslutna!

Čini mi se da te vidim, sada kad si tako nisko,

kao nekakva mrtvaca na dnu groba.

Ili me vid izdaje, ili ti blijedo izgledaš.

ROMEO

A vjeruj mi, ljubavi, takva i ti u mojem oku posta.

Žedna tuga pije nam krv. Zbogom, zbogom ostaj.

(Izlazi Romeo.)

JULIJA

O srećo, srećo! Svi te nestalnom nazivaju; 60
ako si nestalna, što radiš s njim
koji je poznat po vjernosti? Budi nestalna, srećo,
jer onda se nadam da ga ne ćeš dugo zadržati,
nego poslati ga natrag.

(Ulazi gospa Capuleti.)

GOSPA CAPULETI

Oj, kćeri, jesi li ustala?

JULIJA

Tko to zove? To je moja gospođa majka.
Zar tako kasno još nije legla, ili je tako rano ustala?
Koji je neobičan razlog ovamo nosi?

(Julija odlazi s prozora.)

GOSPA CAPULETI

Onda, kako je, Julijo?

(Ulazi Julija.)

JULIJA

Gospođo, nisam dobro.

GOSPA CAPULETI

Još oplakuješ smrt svoga rođaka? 70
Što, hoćeš li ga suzama isplákati iz groba?
Sve kad bi mogla, ne bi ga mogla oživiti.
Zato prestani; malo tuge znak je puno ljubavi,
a puno tuge znak je pomanjkanja razuma.

JULIJA

Ipak mi dopustite plakati kad oćutjeh takav gubitak.

GOSPA CAPULETI

Tako ćeš ćutjeti gubitak, a ne prijatelja
za kojim plačeš.

JULIJA

Ćuteći tako gubitak,
nemam što drugo nego vazda oplakivati prijatelja.

GOSPA CAPULETI

No, djevojko, ne plačeš toliko zbog njegove smrti
koliko zbog toga što je živ podlac koji ga ubi.

JULIJA

Koji podlac, gospođo?

GOSPA CAPULETI

Onaj podlac Romeo.

80

JULIJA

Podlac i on bili miljama daleko.
Bog mu oprostio. Ja mu praštam od svega srca.
A ipak mi nitko srce ne žalosti kao on.

GOSPA CAPULETI

To je zato što je izdajnički ubojica živ.

JULIJA

Da, gospođo, izvan dosega ovih ruku.
Ne osvetio mi nitko rođakovu smrt osim mene!

GOSPA CAPULETI

Mi ćemo se za nju osvetiti, ne boj se.
Stoga ne plači više. Poručit ću jednome u Mantovi
gdje onaj prognani bjegunac živi:
dat će mu takav neuobičajen napitak

90

da će uskoro praviti društvo Tebaldu.
I tada će te, nadam se, obuzeti zadovoljstvo.

JULIJA

Zapravo nikada me ne će obuzeti zadovoljstvo
s Romeom, dokle ga ne ugledam — mrtva —
moja je jedna duša tako za rođakom ojađena.
Gospodo, kad biste samo mogli naći čovjeka
da odnese otrov, ja bih ga smiješala —
da ubrzo Romeo, čim ga popije,
usne u miru. Oh, kako se moje srce grozi
čujući njegovo ime, a ne može mu prići
da iskali ljubav što je gajim prema rođaku
na tijelu onoga koji ga je ubio.

100

GOSPA CAPULETI

Ti nađi sredstvo, a ja ću naći takva čovjeka.
Ali sada ću ti reći radosne vijesti, djevojko.

JULIJA

Pa radost dobro dođe u ovako nevoljno vrijeme.
Koje su to vijesti, zaklinjem vaše gospodstvo?

GOSPA CAPULETI

Eto, eto, ti imaš skrbna oca, dijete;
oca koji je, da te izvuče iz potištenosti,
iznenada ugovorio dan veselja
koji ti ne očekuješ, niti sam ga ja predviđala.

110

JULIJA

Gospodo, u dobar čas. Kakav je to dan?

GOSPA CAPULETI

Bome, dijete moje, u idući četvrtak rano ujutro,
udvorni, mladi i plemeniti gospodin,

grof Paris, sa srećom, u crkvi Svetoga Petra,
od tebe će ondje veselu mladenku učiniti.

JULIJA

Tako mi crkve Svetoga Petra, i Petra također,
on od mene ne će ondje veselu mladenku učiniti.
Čudim se toj žurbi, da se moram vjenčati
prije nego što me budući muž dođe snubiti.
Molim vas, recite mojem gospodaru i ocu, gospođo, 120
ja se još ne ću udavati. A kad se udam, kunem se
da će to biti Romeo, kojega znate da mrzim,
radije nego Paris. Ovo su doista vijesti.

GOSPA CAPULETI

Evo ti dolazi otac; reci mu to sama,
pa vidi kako će on to primiti iz tvojih ruku.
(Ulaze Capuleti i dadilja.)

CAPULETI

Kad sunce zađe, zemlja rominja rosu;
ali za sunčev zalaz sina mojega brata
lijeva kiša.
Kako to, kao fontana, djevojko? Što, još u suzama?
Sveudilj pljusak? U jednom sitnom tijelu 130
ti sama nadomještaš brod, more, vjetar.
Jer još tvoje oči, koje mogu nazvati morem,
imaju plimu i oseku sa suzama. Tvoj brod je
tvoje tijelo što jedri na toj slanoj vodi;
vjetrovi su uzdasi što bjesne s tvojim suzama,
i one s njima, pa ne bude li iznenadne utihe,
prevrnut će tvoje tijelo bacano olujom.
Što je, ženo? Jeste li joj isporučili našu odluku?

GOSPA CAPULETI

Da, gospodine, ali ne želi je čuti, zahvaljuje vam.
Dabogda se luda vjenčala sa svojim grobom! 140

CAPULETI

Polako. Uputi me, uputi me, ženo.
Kako? Ne želi je čuti? Ne zahvaljuje nam?
Nije ponosna? Ne smatra se blaženom,
nevrijedna kakva jest, što smo naveli
tako vrijedna plemenitaša da joj bude mladencem?

JULIJA

Nije ponosna što to učiniste, ali je zahvalna.
Ponosna ne mogu nikad biti na ono što mrzim,
ali zahvalna i za mržnju kad je naumljena ljubav.

CAPULETI

Kako, kako, kako, kako? Mudrijašica? Što je ovo?
Ponosna, i zahvalna, i nije zahvalna, 150
a opet nije ponosna? Neodgojena curo,
ne hvali me hvalama niti me ponosi ponosima,
nego istimari tanahne zglobove za idući četvrtak
da pođeš s Parisom u crkvu Svetoga Petra,
ili ću te ja na ljesi onamo odvući.
Van, voštana strvino! Van, bezobraznice!
Bljeduljo jedna!

GOSPA CAPULETI

Fuj, fuj. Što, jeste li poludjeli?

JULIJA

Dobri oče, preklinjem vas na koljenima.
(*Julija klekne.*)
Čujte me sa strpljenjem samo jednu riječ.

CAPULETI

Gubi se, balavice jedna, neposlušna nesretnice! 160
Da ti kažem: pođi u crkvu u četvrtak
ili me nikad više ne pogledaj u lice.
Ne govori, ne uzvraćaj, nemoj mi odgovarati.
Svrbe me prsti. Ženo, rijetko smo pomišljali
da smo blaženi što nam Bog dade samo ovo dijete;
ali sada vidim da je ovo jedno jedno previše,
i da smo prokleti što je imamo. Neka odlazi,
prostakuša.

DADILJA

Bog je s nebesa blagoslovio.
Vaša je sramota, gospodaru, što je tako korite.

CAPULETI

A zašto, gospo mudrice? Držite jezik za zubima, 170
velika pametnice! Brbljajte sa svojim klepetušama, idite!

DADILJA

Nije zločin to što kažem.

CAPULETI

Idite s milim Bogom!

DADILJA

Zar se ne smije govoriti?

CAPULETI

Mir, gundalice budalasta!
Prosipljite svoje mudrolije na babljem sijelu,
jer ovdje ih ne trebamo.

GOSPA CAPULETI

Vi se previše žestite.

CAPULETI

Kruha ti Božjega, to me izluđuje! Danju, noću,
 pri radu, u igri, sâm, u društvu, stalno sam se brinuo
 da je udam. I kad sam sada našao
 gospodina iz plemenite obitelji,
 dobra imanja, mlada i plemenito odgojena, 180
 nabijena, štono se veli, čestitim osobinama,
 skladna koliko se može poželjati da čovjek bude —
 i onda imate jednu jadnu ucviljenu glupaču,
 cmizdravu lutku, kojoj se sreća nasmiješila,
 a ona odgovara: »Ne ću se udavati, ne mogu ljubiti,
 ja sam premlada, molim vas da mi oprostite!«
 Ali, ako se ne ćete udati, ja ću se s vama oprostiti!
 Pasite gdje hoćete, u kući sa mnom ne ćete stanovati.
 Razmotrite, dobro razmislite, ja se ne znam šaliti.
 Četvrtak je blizu. Ruku na srce. Promozgajte. 190
 Ako ste moja kći, dat ću vas svojem prijatelju.
 Ako niste, objesi se! Prosi! Gladuj! Crkni na ulici!
 Jer te, tako mi duše, nikada ne ću priznati,
 niti ćeš ikada uživati išta što je moje.
 Vjeruj mi ovo, i promisli. Ja ne ću poreći svoje.
 (*Izlazi Capuleti.*)

JULIJA

Zar nema milosrđa što stoluje na oblacima
 i proniče do dna moje nesreće?
 O mila majko, nemojte me odbaciti,
 odgodite to vjenčanje za mjesec dana, za tjedan;
 ili ako ne odgodite, prostrite bračnu postelju 200
 u onoj mračnoj grobnici gdje Tebaldo leži.

GOSPA CAPULETI

Nemoj mi govoriti, jer ni riječi ne ću reći.
 Radi što hoćeš, jer ja sam s tobom završila.

(Izlazi gospa Capuleti.)

JULIJA

O Bože! Dadiljo moja, kako će se to spriječiti?
Moj muž je na zemlji, moj zavjet na nebesima.
Kako će se taj zavjet vratiti na zemlju,
osim da mi ga muž pošalje s nebesa
napustivši zemlju? Utješi me, savjetuj me.
Jao, jao, da se nebesa vježbaju u spletkama
na tako podatnu podaniku kao što sam ja.
Što kažeš? Zar nemaš nijedne vesele riječi?
Malo utjehe, dadiljo.

210

DADILJA

Vjere mi, evo je.

Romeo je prognan, i kladim se za sve na svijetu
da se nikad ne smije vratiti da vas zahtijeva.
Ili ako se vrati, to mora biti kriomice.
Onda, kada stvari stoje kako sada stoje,
mislim da je najbolje da se udate za grofa.
Oh, on je dražestan gospodin.
Romeo je otirač prema njemu. Ni orao, gospođo,
nema tako zeleno, tako živo, tako lijepo oko
kao što ga ima Paris. Prokleta mi bilo srce,
mislim da ste sretni s ovim drugim proscem,
jer vam je natkrilio prvoga; ili, ako nije,
prvi vam je mrtav, ili je isto kao da je mrtav,
kad je živ na svijetu, a nemate koristi od njega.

220

JULIJA

Govoriš li to iz srca?

DADILJA

Iz srca i duše, inače prokleta oboje bilo.

JULIJA

Amen.

DADILJA

Što?

JULIJA

Pa, jako si me čudesno utješila. 230
Uniđi, i kaži mojoj gospi da sam otišla,
kad oneraspoložih oca, do fra Lovrine ćelije,
da se ispujedim i dobijem odrješenje.

DADILJA

Bome, hoću; i to ste mudro učinili.

(Izlazi dadilja.)

JULIJA

Stara prokletnice! O najpokvarenija sotono!
Je li veći grijeh ovako željeti da budem krivokletnica,
ili kuditi moga gospodara istim onim jezikom
kojim ga je hvalila iznad usporedbe
toliko tisuća puta? Odlazi, savjetnice!
Odsada ste ti i moja njedra rastavljeni. 240
Poći ću do fratra da čujem o njegovu lijeku.
Ako sve drugo izda, imam snage za smrt prijeku.

(Izlazi.)

ČETVRTI ČIN

PRVI PRIZOR

Fra Lovrina ćelija.
(Ulaze fra Lovro i Paris.)

FRA LOVRO

U četvrtak, gospodine? Vrijeme je vrlo kratko.

PARIS

Moj otac Capuleti hoće da tako bude,
a ja nisam nimalo trom da mu usporim žurbu.

FRA LOVRO

Kažete da ne znate što misli gospa.
To je nepravilno postupanje. Ne sviđa mi se.

PARIS

Ona neumjereno oplakuje Tebaldovu smrt,
i zbog toga sam malo govorio o ljubavi,
jer se Venera ne smiješi u kući suza.
Sad, gospodine, njezin otac drži da je opasno
što ona svojoj tuzi daje toliko maha,
pa u svojoj mudrosti požuruje naše vjenčanje
da bi zaustavio poplavu njezinih suza;
jer sama u samoći previše razmišlja o onome
što bi društvo moglo od nje odagnati.
Sada znate pravi razlog ovoj žurbi.

10

FRA LOVRO

Kamo sreće da ne znam zašto se mora usporiti! —
Pogledajte, gospodine, ta gospa ide prema mojoj ćeliji.

(Ulazi Julija.)

PARIS

Sretno se sreli, moja gospo i moja žena.

JULIJA

To možda bude, gospodine, kad ja mognem biti žena.

PARIS

To možda bude, mora biti, ljubavi, u idući četvrtak.

20

JULIJA

Što mora biti, bit će.

FRA LOVRO

To je sigurna stvar.

PARIS

Dolazite da se ispovjedite ovom svećeniku?

JULIJA

Da bih na to odgovorila, morala bih se ispovjediti vama.

PARIS

Nemojte pred njim zanijekati da me ljubite.

JULIJA

Ispovjedit ću pred vama da ljubim njega.

PARIS

Isto ćete tako, siguran sam, da ljubite mene.

JULIJA

Ako vas ljubim, bit će mnogo vrjednije
kad se to kaže vama iza leđa nego u lice.

PARIS

Jadna dušo, tvojem su licu jako nahudile suze.

JULIJA

Suze su time odnijele malu pobjedu,
jer je bilo dosta ružno i prije njihove zlobe.

30

PARIS

Ti ga više grdiš tom tvrdnjom nego suze.

JULIJA

Nije kleveta, gospodine, ono što je istina,
a što sam rekla, rekla sam svojem licu.

PARIS

Tvoje lice je moje, a ti si ga oklevetala.

JULIJA

Možda je tako, jer više nije moje.
Je li vam zgodno, sveti oče, sada,
ili da dođem k vama o večernjoj službi?

FRA LOVRO

Zgodno mi je, sjetna kćeri, sada.
Gospodine, moramo zamoliti da ostanemo sami.

40

PARIS

Bože sačuvaj da bih ometao pobožnost.
Julijo, u četvrtak ću vas rano probuditi;
do tada, zbogom, i zadržite ovaj sveti cjelov.

(Izlazi Paris.)

JULIJA

Oh, zatvori vrata, i kad ih zatvoriš
dođi da sa mnom plačeš;
jer nema nade, nema lijeka, nema pomoći!

FRA LOVRO

O Julijo, ja već znam tvoju ljutu bol;
ona me muči izvan dometa mojeg duha.
Čujem da se moraš udati za ovoga grofa,
u idući četvrtak, i da ništa ne može to odgoditi.

JULIJA

Nemoj mi reći, oče, da si to čuo, 50
ako mi ne rekneš kako to mogu spriječiti.
Ako u svojoj mudrosti ne možeš pružiti pomoć,
barem nazovi mudrom moju odluku,
i ja ću smjesta pomoći ovim nožem.
Bog je spojio moje i Romeovo srce, ti naše ruke;
i prije nego što ova ruka, koju si s Romeovom zapečatio,
bude dodatak nekom drugom ugovoru,
ili se moje vjerno srce u izdajničkoj pobuni
prikloni drugome, nož će ih oboje ubiti.
Stoga, iz tvoga dugog životna iskustva 60
smjesta mi daj neki savjet, ili gledaj:
između mojih nevolja i mene ovaj krvavi nož
bit će izabrani sudac, da odluči o onome
što ovlast tvojih godina i oštroumlja
nije mogla privesti ka časnom pravorijeku.
Ne oklijevaj govoriti: ja žudim umrijeti
ako to što govoriš ne govori o lijeku.

FRA LOVRO

Izdrži, kćeri. Nazirem nekakvu nadu
što zahtijeva takvo beznadno izvršenje

kao što je beznadno ono što želimo spriječiti. 70
 Ako imaš snagu volje da se ubiješ,
 radije nego da se udaš za grofa Parisa,
 onda je vjerojatno da ćeš se prihvatiti
 nečega poput smrti da ukoriš tu sramotu,
 kad se suočavaš sa samom smrti da je izbjegneš.
 Pa ako imaš smjelosti, ja ću ti dati lijek.

JULIJA

Oh, naredi mi da skočim s kruništa kojega tornja,
 radije nego da se udam za Parisa; ili da hodam
 po razbojničkim drumovima, ili mi naredi da vrebam
 gdje su zmije. Okuj me s medvjedima što urlaju, 80
 ili me sakrij noću u kosturnicu
 prepunu škripavih mrtvačkih kostiju,
 smrdljivih goljenica i žutih beščeljusnih lubanja.
 Ili mi naredi da siđem u netom iskopani grob,
 i sakrijem se s mrtvacem u njegov pokrov —
 od tih sam stvari drhtala čujući gdje se govore —
 i to ću učiniti bez straha ili dvojbe,
 da živim kao neokaljana žena svojoj slatkoj ljubavi.

FRA LOVRO

Onda izdrži. Pođi doma, budi vesela,
 pristani na udaju za Parisa. Sutra je srijeda; 90
 sutra uvečer gledaj da sama spavaš.
 Ne daj dadilji da s tobom legne u tvoju ložnicu.
 Uzmi ovu bočicu, kad već legneš u postelju,
 i popij ovaj sok što prožimlje tijelo.
 Tada će smjesta kroz sve tvoje žile poteći
 hladna i opojna tekućina: jer bilo ne će
 zadržati svoje prirodno kucanje, nego stati;
 ni toplina ni dah ne će svjedočiti da si živa;
 ruže na tvojim usnama i obrazima će svenuti

do siva pepela; okna tvojih očiju zaklopit će se 100
kao kada smrt zatvara dan života.

Svaki ud lišen snage gibljivosti
izgledat će ukočeno i kruto i hladno, kao smrt;
i u toj posuđenoj slici skvrčene smrti
ti ćeš ostati četrdeset i dva sata
i onda se probuditi kao iz ugodna sna.

Dakle, kada mladoženja ujutro dođe
da te digne iz postelje, ti si u njoj, mrtva.
Zatim će tebe, po običajima našeg zavičaja,
u tvom najboljem ruhu, otkrivenu na nosilima, 110
ponijeti do one starinske grobnice
gdje leži cijeli rod Capuletija.

U međuvremenu, dok se ti ne probudiš,
Romeo će iz mog pisma saznati naš naum
i doći će ovamo, pa ćemo on i ja
bdjeti nad tvojim buđenjem, i te iste noći
Romeo će te odvesti odavde u Mantovu.

I to će te osloboditi prijeteće sramote,
ako ti kolebljiv hir ili ženski strah
ne oslabi srčanost u trenutku izvršenja. 120

JULIJA

Daj mi, daj mi! Oh, ne govori mi o strahu.

FRA LOVRO

Drži. Odlazi. Budi jaka i uspješna u toj odluci.
Ja ću žurno jednog fratra u Mantovu
s mojim pismom za tvoga gospodara slati.

JULIJA

Ljubavi, daj mi snage, a snaga će mi pomoć dati.
Zbogom, dragi oče.

(Izlaze.)

DRUGI PRIZOR

Dvorana u kući Capuletija.

(Ulaze Capuleti, gospa Capuleti, dadilja i dvoje-troje slugu.)

CAPULETI

Toliko gostiju pozovi koliko ih je ovdje popisano.

(Izlazi jedan sluga.)

Momče, pođi mi unajmiti dvadeset vještih kuhara.

SLUGA

Ne ćete imati nijednoga slaba, gospodine, jer ću ih iskušati da vidim mogu li polizati svoje prste.

CAPULETI

Kako to? Zar ih možeš tako iskušati?

SLUGA

Bome, gospodine, slab je kuhar koji ne može vlastite prste polizati; zbog toga onaj koji ne može polizati svoje prste — taj ne ide sa mnom.

CAPULETI

Idi, odlazi.

(Izlazi drugi sluga.)

Bit ćemo prilično nepripravni za ovu prigodu.

Što, je li moja kći otišla do fra Lovre?

10

DADILJA

Otišla je, zbilja.

CAPULETI

Eto, on joj možda bude od neke koristi.
To je osorna i jogunasta nevaljalica.

(Ulazi Julija.)

DADILJA

Vidite kako vesela izgleda dolazi s ispovijedi.

CAPULETI

Onda, tvrdoglavice moja, gdje si se skitala?

JULIJA

Gdje sam naučila da okajem grijeh
svoga neposlušnog protivljenja vama
i vašim zapovijedima; a velečasni mi je Lovro
k tome naredio da ovdje padnem ničice
i molim oprostjenje. Oprostite, preklinjem vas.
Od sada unaprijed zauvijek sam pokorna vama.

20

CAPULETI

Pošaljite po grofa, idite mu ovo reći.
Hoću da se taj čvor sveže sutra ujutro.

JULIJA

Srela sam se s mladim gospodarom u fra Lovrinoj ćeliji,
i pružila mu znake ljubavi koliko je dolikovalo,
ne prekoračujući granice čednosti.

CAPULETI

Pa, meni je to drago. To je dobro. Ustani.
To je kako bi trebalo biti. Dajte da vidim grofa.
Da, bogme. Idite, kad velim, i dovedite ga ovamo.
Ali Bog mi je svjedok, taj velečasni sveti fratar,
čitav naš dobri grad njemu puno duguje.

30

JULIJA

Dadiljo, hoćete li poći sa mnom u moju sobu da mi pomognete izabrati sve potrebne urese što mislite da su zgodni da me sutra opremite?

GOSPA CAPULETI

Ne, ne do četvrtka. Ima još dosta vremena.

CAPULETI

Idi, dadiljo, idi s njom. Sutra ćemo mi u crkvu.

(Izlaze Julija i dadilja.)

GOSPA CAPULETI

Ne ćemo napripraviti sve što nam treba, već je blizu noć.

CAPULETI

Koješta, ja ću se malo potruditi, i sve će biti u redu, ja ti jamčim, ženo.

Pođi ti do Julije, pomози joj pri odijevanju.

Noćas ne idem u postelju, ostavi me sama.

Ja ću ovaj put biti domaćica. — Kako? Hej! —

Svi već otišli. Dobro, sam ću se odšetati

do grofa Parisa da njega pripremim

za sutra. Mojem je srcu čudesno odlaknulo

kad se ta svojeglava djevojka tako opametila.

(Izlaze.)

40

TREĆI PRIZOR

Julijina soba.

(Ulaze Julija i dadilja.)

JULIJA

Da, ta je odjeća najbolja. Ali, mila dadiljo,
molim te da me noćas ostaviš samu,
jer mi je potrebno mnogo molitava
da ganem nebesa da se nasmiješe na moje stanje
koje je, to dobro znaš, mučno i puno grijeha.

(Ulazi gospa Capuleti.)

GOSPA CAPULETI

No, jeste li u poslu, ha? Treba li vam moja pomoć?

JULIJA

Ne, gospo, izabrale smo sve što je potrebno
i prikladno za našu sutrašnju svečanost.
Stoga vas molim da me sada ostavite samu,
i neka dadilja noćas ostane s vama na nogama,
jer sam sigurna da su vam ruke prepune
ovoga tako iznenadna posla.

10

GOSPA CAPULETI

Laku noć.

Idi u postelju i odmori se, jer ti je potrebno.

(Izlaze gospa Capuleti i dadilja.)

JULIJA

Zbogom. Bog zna kad ćemo se opet sresti.
Hladni strah klonulosti trne kroz moje žile
i gotovo mi smrzava svu životnu toplinu.

Zovnut ću ih natrag da me osokole.
 Dadiljo! — Što bi ona ovdje činila?
 Svoj turobni prizor moram sama glumiti.
 Dođi, bočice! 20
 Što ako ova mješavina uopće ne djeluje?
 Hoću li se onda sutra ujutro vjenčati?
 Ne! Ne! Ovaj će to spriječiti. Ti leži tu.

(Poláže nož na postelju.)

Što ako je to otrov koji mi je fratar
 lukavo podastro da mrtva ostanem,
 da njega ne bi ovo vjenčanje obeščastilo,
 jer me je prije vjenčao s Romeom?
 Bojim se da je tako. Ali opet mislim da nije,
 jer je uvijek bio dokazano svet čovjek.
 Što ako se probudim, pošto me polože u grob, 30
 prije trenutka kada Romeo dolazi
 da me oslobodi? To je jezovito pitanje!
 Zar se onda ne ću ugušiti u grobnici
 kroz čije smradno zjalo ne struji zdrav zrak,
 pa ću umrijeti udavljena prije nego moj Romeo dođe?
 Ili, ako poživim, zar nije vrlo vjerojatno,
 ono strahovito utvaranje o smrti i noći,
 skupa s užasom onoga mjesta,
 kao što je u grobnici, u drevnom pohraništu
 gdje se već mnogo stotina godina slažu kosti 40
 svih mojih pokopanih predaka;
 gdje krvavi Tebaldo, još zelen pod zemljom,
 leži i trune u svom pokrovu; gdje se, kako kažu,
 u neko doba noći navraćaju duhovi —
 Jao! Jao! Zar nije vjerojatno da ću ja,
 probudivši se prerano, što od ogavna smrada,

i krikova kao kad se bunovina²⁰ čupa iz zemlje,
 pa živi smrtnici polude dok ih slušaju —
 Oh, budem li budna, zar ne ću pomahnitati
 okružena svim tim gnusnim strahotama? 50
 I luđački se igrati sa zglobovima svojih predaka?
 I s unakažena Tebalda strgnuti pokrov?
 I u toj pomami zgrabiti kost nekoga slavnog srodnika,
 kao toljagu, i prosuti svoje očajne moždane?
 Oh, gledaj, čini mi se da vidim duh svoga rođaka
 kako traži Romea koji mu nabode tijelo
 na vršak svojeg mača! Stani, Tebaldo, stani!
 Romeo, Romeo, Romeo, evo pića! Tebi ga ispijam!
 (*Pada na postelju iza zastorâ.*)

ČETVRTI PRIZOR

Dvorana u kući Capuletija.
(Ulaze gospa Capuleti i dadilja.)

GOSPA CAPULETI

Drži, uzmi te ključeve i donesi još začina, dadiljo.

DADILJA

Pitaju još datulja i dunja za kolače.

(Ulazi Capuleti.)

CAPULETI

Idemo, brže, brže, brže, drugi su se pijetli javili!
 Jutarnje se zvono oglasilo, tri su sata.

20 Bunovina je ljekovita mandragola, sa čovjekolikim korijenom; vjerovalo se da kriči kad je čupaju iz zemlje.

Pripazi na pečenje, dobra Angelica;²¹
ne gledaj na trošak.

DADILJA

Idite, šeprtljo jedna, idite,
pođite u postelju. Vjere mi, sutra će vam biti zlo
zbog noćnoga bdijenja.

CAPULETI

Ne, ni mrvice. Što, već sam dosada bdio po cijelu noć,
zbog manjeg razloga, i nikad mi nije bilo zlo.

10

GOSPA CAPULETI

Da, lovili ste mačke u svoje vrijeme;
ali sad ću ja nad vama bdjeti da ne bdijete tako.

(Izlaze gospa Capuleti i dadilja.)

CAPULETI

Ljubomora, ljubomora!

(Ulaze sluge noseći ražnjeve, cjepanice i košare.)

Onda, momče, što je to?

PRVI SLUGA

Stvari za kuhara, gospodine, ali ne znam što.

CAPULETI

Požuri se, požuri!

(Izlazi prvi sluga.)

Mladiću, donesi suših cjepanica!
Zovni Petra, on će ti pokazati gdje su.

21 Capuleti se šali s dadiljom; Angelica je lijepa poganska kneginja iz Ariostova *Bijesnog Orlanda*.

DRUGI SLUGA

Imam ja glavu, gospodine, koja će naći klade,
a ne će dosađivati Petru zbog takvih stvari.

CAPULETI

Mise mi, dobro rečeno! Veseo klippan, ha.
Ti ćeš biti prava klada!

(Izlazi drugi sluga.)

Vjere mi Božje, razdanilo se!

20

(Svira glazba.)

Grof će začas ovdje biti s glazbom,
jer je rekao da hoće. Čujem ga, blizu je.
Dadiljo! Ženo! Što je, hej? Dadiljo, kad kažem!

(Ulazi dadilja.)

Idi probuditi Juliju, idi, i uredi je.
Ja se idem porazgovoriti s Parisom. Hitaj,
požuri se, požuri! Mladoženja je već došao.
Požuri se, kad kažem.

(Izlazi Capuleti.)

PETI PRIZOR

Julijina soba.

(Julija leži na postelji.)

(Ulazi dadilja.)

DADILJA

Gospo! No, gospo! Julijo! Čvrsto, na moju dušu.
Daj, janje, daj, gospodarice, fuj! Pospanko jedna!
Daj, ljubavi, kad kažem! Gospođo! Srce moje! Daj,

mladenko! Što, ni riječi? Uživajte dok još možete.
Naspavajte se za cio tjedan; jer iduće noći,
na moju dušu, grof Paris je tvrdo nakanio
da ćete jako malo počivati! Bože mi oprost!
I Gospe moja, amen. Kako je duboko usnula!
Moram je svakako probuditi. Gospo, gospo, gospo!
Da, neka vas grof ulovi u postelji, vjere mi, 10
on će vas prodrmati. Zar ne će tako biti?
Što, obukla se, u svojoj odjeći, i opet legla?
Moram vas svakako probuditi. Gospo, gospo, gospo!
Joj, joj! U pomoć, u pomoć! Moja gospa je mrtva!
O jao, da se nikada nisam rodila.
Malo rakije, hej! Gospodaru! Gospodarice!
(*Ulazi gospa Capuleti.*)

GOSPA CAPULETI

Kakva je to vika ovdje?

DADILJA

O žalosni dane!

GOSPA CAPULETI

Što se dogodilo?

DADILJA

Gledajte, gledajte! O tužni dane!

GOSPA CAPULETI

Jao meni, jao meni! Dijete moje, jedini živote moj!
Oživi, progledaj, ili ću i ja s tobom umrijeti. 20
U pomoć, u pomoć! Zovi u pomoć!

(*Ulazi Capuleti.*)

CAPULETI

Sramota! Izvedite Juliju. Njezin ženik je došao.

DADILJA

Ona je mrtva, umrla! Mrtva je! Nesretni dane!

GOSPA CAPULETI

Nesretni dane! Ona je mrtva, mrtva, mrtva!

CAPULETI

Ah, pustite me da je vidim. Jao, izdahnula, hladna.
Krv joj se zaustavila, udovi se ukočili.
Život i ove usne odavno se rastaviše.
Smrt je na nju pala kao nenadani mraz
na najnježniji cvijet u cijelome polju.

DADILJA

O žalosni dane!

GOSPA CAPULETI

O nesretno vrijeme!

30

CAPULETI

Smrt što je odavde uze da udarim u kuknjavu
zavezala mi jezik i ne da mi govoriti.

(Ulaze fra Lovro i Paris sa sviračima.)

FRA LOVRO

Idemo, je li mladenka spremna poći u crkvu?

CAPULETI

Spremna je poći, ali da se nikada ne vrati.
O sine, noć prije tvoga vjenčanoga dana
smrt je legla s tvojom ženom. Ondje leži,
bila je ruža, smrt ju je naružila.
Smrt je moj zet, smrt je moj baštinik.
Ona se oženila mojom kćeri. Ja ću umrijeti,
sve ću njoj ostaviti: život, imetak, sve pripada smrti.

40

PARIS

Jesam li zato žudio vidjeti jutros ovo lice
da mi ono pruži prizor poput ovoga?

GOSPA CAPULETI

Prokleti, nesretni, nevoljni, omraženi dane!
Najbjednija uro što je igda vrijeme vidje
u neprestanom trudu svoga hodočašća.
Samo jedno, ubogo jedno, jedno ubogo i milo dijete,
samo jedno stvorenje da me raduje i da me tješi,
a okrutna smrt ga meni ugrabi iz vida.

DADILJA

O nesrećo! O nesretni, nesretni, nesretni dane!
Najžalosniji dane. Najnesretniji dane
što sam ga ikada, ikada dosad ugledala.
O dane, o dane, o dane, o omraženi dane.
Nikada još nije viđen dan ovako crn.
O nesretni dane, o nesretni dane.

50

PARIS

Prevaren, razveden, uvrijeđen, izmučen, umoren.
Najgnusnija smrti, ti me prevari,
ti me okrutno, okrutno sasvim uništi.
O ljubavi! O živote! Ne živote, nego ljubavi u smrti!

CAPULETI

Prezren, ojađen, nevoljen, izmrcvaren, ubijen.
Neutješno vrijeme, zašto si sada došlo
da umoriš, umoriš našu svečanost?
O dijete, o dijete! Dušo moja, a ne dijete moje,
ti si mrtva. Jao, moje dijete je mrtvo,
a s mojim djetetom su moje radosti pokopane.

60

FRA LOVRO

Mir, hej, sramota! Smućenosti nema lijeka
 u takvim smutnjama. Vi ste i nebesa
 imali udio u toj lijepoj djevi, sad nebesa imaju sve,
 a tako je mnogo bolje za djevu.
 Svoj dio nje vi niste mogli očuvati od smrti,
 ali nebesa čuvaju svoj dio u vječnom životu. 70
 Najviše ste željeli njezino usrećenje,
 jer bi vam se otvorila nebesa da se ona uzvisila,
 pa zar sada plačete, videći gdje se uzvisila
 iznad oblaka, visoko do samih nebesa?
 Oh, u takvoj ljubavi tako zlo ljubite svoje dijete
 da postajete ludi videći da je njoj dobro.
 Nije se dobro udala koja dugo udana živi,
 nego se bolje udala koja mlada udana umre.
 Osušite svoje suze, i ružmarinom ospite
 ovo lijepo truplo; i po starom običaju, 80
 u njezinu najboljem ruhu nosite je u crkvu.
 Premda nas nujna narav nuka sve na žalost,
 ipak suze naravi su razumu na radost.

CAPULETI

Sve što smo spremili za veseli provod
 nek se preobrati da posluži za crni sprovod:
 naša glazbala u sjetna zvona;
 naša svadbena gozba u tužno pogrebno blagovanje;
 naše svečane pjesme nek se u tmurne tužaljke promijene,
 naše vjenčano cvijeće nek dvori pokopano tijelo,
 i sve neka se promijeni u svoju suprotnost. 90

FRA LOVRO

Gospodine, otidite; i vi gospodo, idite s njim;
 idite, gospodine Parise. Neka se svatko pripremi
 da otprati ovo lijepo tijelo do njegova groba.

Nebesa se na vas zbog nekoga grijeha mršte;
ne srdite ih više njihovu višnju volju kršec.

(Izlaze svi osim dadilje i svirača, bacajući ružmarin na Juliju i navlačeći zastore na postelji.)

PRVI SVIRAČ

Vjere mi, možemo spremi glazbala i poći.

DADILJA

Čestiti i dobri momci, spremite, spremite,
jer dobro znate da se ovdje sprema žalost.

(Izlazi dadilja.)

PRVI SVIRAČ

Da, na moju vjeru, žalosno se nas otprema.

(Ulazi Petar.)

PETAR

Svirači, o svirači, »Mirno srce«, »Mirno srce«! Oh, 100
ako vam je do mojeg života, zasvirajte »Mirno srce«!

PRVI SVIRAČ

Zašto »Mirno srce«?

PETAR

O svirači, zato što mi srce samo svira »Moje srce je pu-
no jada«. Oh, zasvirajte mi jednu tužnu poskočicu da
me utješi.

PRVI SVIRAČ

Nikakvu doskočicu, to ne! Sad nije vrijeme za svirku.

PETAR

Ne ćete onda?

PRVI SVIRAČ

Nema tamburanja.

PETAR

Onda ću ja vama dati po tamburi. 110

PRVI SVIRAČ

Što ćete nam dati?

PETAR

Novca ne ću, vjere mi, nego šipak! Dat ću vam vaša trumbetala.

PRVI SVIRAČ

Onda ću ja vama dati vašega služitelja ružitelja.

PETAR

Onda ću ja vama bodežom služitelja ružitelja zaguditi po tikvi. Ne ću trpjeti nijedne četvrtinke; dat ću ja vama re, dat ću ja vama fa. Dosta tih nota!

PRVI SVIRAČ

Ako nam date i re i fa, dosta je.

DRUGI SVIRAČ

Molim vas, odložite svoj bodež, a založite svoj um.

PETAR

Onda se branite od mojeg uma. Isprebijat ću vas oštromljem, a spremiću oštri bodež. Odgovorite mi kao ljudi. 120

Kad teški jadi srce more,
I sjetna duša pati vijek,
Tad srebrn-zvuci glazbe zbore —

Zašto »srebrn-zvuci«? Zašto »srebrn-zvuci glazbe«?
Što vi kažete, Šimune Leute?

PRVI SVIRAČ

Bome, gospodine, zato što srebro ima sladak zvuk.

PETAR

Koješta! Što kažete vi, Hugo Gudaljko?

DRUGI SVIRAČ

Ja kažem »srebrn-zvuci« zato što svirači sviraju za srebro.

130

PETAR

Opet koješta! Što kažete vi, Jakove Konjiću?

TREĆI SVIRAČ

Vjere mi, ja ne znam što bih rekao.

PETAR

Oh, molim vas da mi oprostite, vi ste pjevač. Ja ću reći umjesto vas. To su »srebrn-zvuci glazbe« zato što svirači ne dobivaju zvonko zlato za zvučnu svirku.

Tad srebrn-zvuci glazbe zbore

I nama nose blagi lijek.

(Izlazi.)

PRVI SVIRAČ

Što je dosadan taj lopov jedan.

140

DRUGI SVIRAČ

Do vraga i on, prostak. Idemo, sklonit ćemo se tamo; pričekat ćemo žalobnike i ostati na objedu.

(Izlaze.)

PETI ČIN

PRVI PRIZOR

*Ulica u Mantovi.
(Ulazi Romeo.)*

ROMEO

Ako mogu vjerovati laskavoj istini sna,
moje sanje navješćuju neku skoru radosnu vijest.
Gospodar mojih grudi lagodno sjedi na prijestolju
i danas cijeli dan neki neobičan duh
veselim mislima me diže iznad zemlje.
Sanjao sam da mi došla gospa i našla me mrtva —
čudan san što mrtvacu dopušta da misli —
i takav mi život poljupcima udahнула na usne
da sam oživio i postao carem. Jao meni,
kako li je slatko posjedovati samu ljubav
kad su i sjene ljubavi tako bogate veseljem.

10

(Ulazi Baltazar, Romeov sluga, u čizmama.)

Vijesti iz Verone! Što je, Baltazare,
zar mi ne donosiš pismo od fratra?
Kako je moja gospa? Je li mi otac dobro?
Kako je moja Julija? To ponovno pitam,
jer ništa ne može biti loše ako je ona dobro.

BALTAZAR

Onda je ona dobro i ništa ne može biti loše.
Njezino tijelo spava u grobnici Capuletija,

a njezin besmrtni dio s anđelima živi.
 Vidjeh kako je polažu u grob njezina roda 20
 i smjesta krenuh na put da vam to kažem.
 Oh, oprostite mi što donosim ove crne glase,
 jer ste mi to u dužnost ostavili, gospodine.

ROMEO

Zar je upravo tako? Onda prkosim vama, zvijezde!
 Ti znaš gdje stanujem. Donesi mi crnila i papira,
 i unajmi poštanske konje. Noćas ću odavde.

BALTAZAR

Zaklinjem vas, gospodine, strpite se.
 Vaše je lice blijedo i pomamljeno i sluti
 na neku nesreću.

ROMEO

Ni govora, ti se varaš.
 Ostavi me, i učini što ti rekoh da učiniš. 30
 Zar nemaš za me nikakvo pismo od fratra?

BALTAZAR

Nemam, dobri gospodaru.

ROMEO

Nije važno. Polazi.
 I unajmi te konje. Ja ću ti se odmah pridružiti.
 (*Izlazi Baltazar.*)

Eto, Julijo, noćas ću s tobom leći.
 Da vidimo na koji način. O nedaćo, ti si brza
 kad treba uljesti u misli zdvojnih ljudi.
 Sjećam se jednog ljekarnika — a ovdje
 negdje prebiva — kojega nedavno zamijetih
 u poderanoj odjeći, izbočena čela,

kako bira ljekovite trave. Mršavo je izgledao, 40
do kostiju ga oglodala ljuta bijeda.

U njegovu ubogom dućanu visi kornjača,
punjeni aligator i druge kože nakaznih riba;
a okolo na policama kukavan broj
praznih kutija, zelenih zemljanih lonaca,
do njih mjehuri i pljesnivo sjemenje,
ostaci uzica i stare ploške od ružinih latica;
sve narijetko razastrto da se popravi izgled.

Videći tu oskudicu, rekoh sam sebi:

»Kad bi netko sada trebao kakav otrov, 50
a prodaja je toga u Mantovi prijeka smrt,
tu živi nevoljnik koji bi mu ga prodao.«

Oh, ta je misao samo pretekla moju potrebu,
i taj isti potrebiti čovjek mora mi ga prodati.
Koliko se sjećam, ovo bi trebala biti ta kuća.
Kako je blagdan, prosjakov je dućan zatvoren.
Hej, hej! Ljekarniče!

(Ulazi ljekarnik.)

LJEKARNIK

Tko zove tako glasno?

ROMEO

Dodi ovamo, čovječe. Vidim da si siromah.
Drži, tu je četrdeset dukata. Daj mi
mjericu otrova, takve djelotvorne stvari 60
koja će se razmiljeti po svim žilama,
da mrtav padne tko ga uzme sit života,
i da mu se truplo isprazni od daha
žestoko kao što nagli prah, kad se podžeže,
pohita iz smrtonosne topovske utrobe.

LJEKARNIK

Imam takvih pogubnih lijekova, ali u Mantovi
zakon je smrt za svakoga tko njima trguje.

ROMEO

Ti si tako ogolio i ogreznuo u bijedi,
a bojiš se umrijeti? Glad je na tvojim obrazima,
nužda i nevolja skapavaju u tvojim očima,
prijezir i prosjaštvo vise ti o leđima.
Svijet ti nije prijatelj, ni zakon svijeta;
svijet ti ne pruža zakona da se obogatiš;
stoga ne budi sirot, prekrši ga, i uzmi ovo.

70

LJEKARNIK

Moje siromaštvo pristaje, a ne moja volja.

ROMEO

Plaćam tvoje siromaštvo, a ne tvoju volju.

LJEKARNIK

Ulijte ovo u bilo koju tekućinu po volji
i popijte; pa sve da imate snagu
dvadeset ljudi, to će vas smjesta dokončati.

ROMEO

Evo tvog zlata — goreg otrova za ljudske duše,
što više pomori na ovome mrskom svijetu
nego te jadne smjese koje ne smiješ prodavati.
Ja tebi prodajem otrov, ti ga meni nisi prodao.
Zbogom; kupi hrane, i nadebljaj se.
Dođi, okrijepo, a ne otrove, meni se pridruži
do Julijina groba, i ondje mi posluži.

80

(Izlaze.)

DRUGI PRIZOR

Fra Lovrina ćelija.
(Ulazi fra Ivan.)

FRA IVAN

Velečasni brate franjevče! Fratre, hej!
(Ulazi fra Lovro.)

FRA LOVRO

To bi morao biti glas brata fra Ivana.
Dobro došao iz Mantove. Što kaže Romeo?
Ili, ako je poruku napisao, daj mi njegovo pismo.

FRA IVAN

Išao sam naći nekog bosonogoga brata,
jednoga od našeg reda što ovdje u gradu
pohodi bolesnike, da mi se pridruži;
a kad sam ga našao, gradski pozornici,
sumnjajući da smo oba bili u jednoj kući
gdje je zavladała zarazna kuga,
zaključaše gradska vrata i ne dadoše nam izaći.
Tako je moja hitnja u Mantovu zaustavljena.

10

FRA LOVRO

Tko je onda odnio moje pismo Romeu?

FRA IVAN

Nisam ga mogao poslati — evo ga ovdje —
niti naći kojeg teklića da ga tebi donese,
toliko su se jako bojali zaraze.

FRA LOVRO

Nesretna sudbino! Tako mi moga reda,
pismo nije bilo tričavo nego važna sadržaja,

s ozbiljnim posljedicama; ako se zanemari, može izazvati veliku pogibelj. Fra Ivane, pođi, nađi mi željeznu polugu i smjesta je donesi u moju ćeliju.

20

FRA IVAN

Idem, brate, i donijet ću ti je.

(Izlazi.)

FRA LOVRO

Sada moram sam do grobnice.
U roku od tri ure lijepa Julija će se probuditi.
Strogo će me pokarati što Romeo nije dobio vijesti o tim događajima.
Ali ponovno ću pisati u Mantovu; a nju ću, dok ne dođe Romeo, smjestiti u svoju sobu.
Jadno živo truplo, zatvoreno u mrtvačkom grobu.

(Izlazi.)

TREĆI PRIZOR

Groblje; grobnica obitelji Capuleti.

(Ulaze Paris i njegov paž, s cvijećem i mirisnom vodicom.)

PARIS

Daj mi luč, momče. Odmakni se i stani podalje.
Ugasi je ipak, jer ne želim da me vide.
Ispod onih tisovih stabala lezi potrbuške držeći uho priljubljeno uz šuplje tlo; tako nijedna noga ne će koraknuti po groblju, rahlom i neslegnutom od kopanja grobova, a da je ti ne bi čuo. Zazviždi mi tada

kao znak da čuješ gdje se nešto primiće.
Daj mi to cvijeće. Učini što ti kažem. Idi.

PAŽ

Gotovo me je strah da stojim sam 10
ovdje u groblju. Ipak ću se odvažiti.
(Povlači se.)

PARIS

Slatki cvijete, cvijeće ti prosipljem po postelji bračnoj.
O jao, tvoja nebica je od kamenja i praha;
mirisnom vodicom ću ih rositi po noći mračnoj,
ili pak suzama što se cijede iz uzdah.
Pogrebni obred ću tebi držati svake noći:
cvijećem ti osipati grob i plakati u samoći.
(Paž zazviždi.)

Momak me upozorava da se nešto primiće.
Koja prokleta noga ovuda noćas tumara 20
da mi pogrebni i pravi ljubavni obred kvari?
Što, nose luč? Ogrni me, noći, na trenutak.
(Paris se povlači.)
(Ulaze Romeo i Baltazar, noseći luč, trnokop i željeznu polugu.)

ROMEO

Daj mi taj trnokop i željezni otpirač.
Drži, uzmi ovo pismo. Rano ujutro
gledaj da ga predaš mojem gospodaru i ocu.
Daj mi svjetlo. Tako ti života, zapovijedam ti:
što god čuješ ili vidiš, ostani podalje
i nemoj me prekidati u mojem djelanju.
Razlog što silazim u ovu postelju smrti
djelomice je da vidim lice svoje gospe

ali poglavito da zatim s njezina mrtva prsta
 skinem vrijedan prsten, prsten koji moram
 rabiti u važnu poslu. Stoga se udalji, odlazi.
 Ali ako se u sumnji vratiš nadvirivati
 što dalje namjeravam činiti, nebesa mi,
 svega ću te rastrgati, od zgloba do zgloba,
 i tvojim udovima nastrijeti ovo gladno groblje.
 Ovo doba i moje nakane su grozomorni,
 daleko razjareniji i neumoljiviji
 nego izgladnjeli tigrovi ili hučno more.

BALTAZAR

Odlazim, gospodine, i ne ću vam smetati. 40

ROMEO

Tako ćeš mi pokazati prijateljstvo. Uzmi ovo.
 Živi, i budi sretan, i zbogom, dobri čovječe.

BALTAZAR

Usprkos svemu tome, sakrit ću se u blizini.
 Strah me njegovih pogleda, sumnjiv mi se čini.
(Povlači se.)

ROMEO

Ti odvratno ždrijelo, utrobo smrti,
 što proguta najdragocjeniji zalogaj na zemlji,
 ovako ti širom razvaljujem te trule ralje
 da te prkosno nakljukam s još više hrane.
(Otvora grobnicu.)

PARIS

To je onaj prognani oholica Montecchi
 što ubi rođaka moje ljubavi — a misli se 50
 da je od te žalosti lijepo stvorenje umrlo —

i tu je mučki došao da nanese neku sramotu
mrtvim tjelesima. Ja ću ga uhititi. —
Prekini tu bezbožnu rabotu, podli Montecchi!
Može li se osveta tjerati dalje od smrti?
Osuđeni prostače, ja te uhićujem.
Poslušaj, i pođi sa mnom, jer moraš umrijeti.

ROMEO

Doista moram, i zato sam došao ovamo.
Mladiću plemeniti, ne iskušavaj očajnika.
Bježi odavde i ostavi me. Misli na ove preminule. 60
Neka te oni ustraše. Preklinjem te, mladiću,
nemoj svaljivati novi grijeh na moju glavu
potičući me na srdžbu. Oh, odlazi.
Nebesa mi, volim te više nego sama sebe,
jer sam ovamo došao naoružan protiv sebe.
Ne ostaj, odlazi, živi, i odsada razglasi
kako te samilost jednog luđaka spasi.

PARIS

Prezirem tvoje odvrćanje,
i ovdje te uhićujem kao zločinca.

ROMEO

Hoćeš li me izazvati? Onda se brani, dječčače! 70
(*Bore se.*)

PAŽ

O Bože, oni se bore! Idem zvati stražu.
(*Izlazi paž.*)

PARIS

Oh, ja poginuh! Ako jesi samilostan,
otvori grobnicu, položi me kraj Julije.

(Paris umire.)

ROMEO

Vjere mi, hoću. Da pogledam to lice.
 Mercuziov rođak, plemeniti grof Paris!
 Što ono reče moj momak dok smo jahali,
 a moja ga uzburkana duša nije slušala? Mislim
 da reče kako se Paris trebao vjenčati s Julijom.
 Nije li tako rekao? Ili sam ja to sanjao?
 Ili sam lud, pa čuvši ga gdje govori o Juliji,
 mislim da je tako bilo? Oh, daj mi ruku,
 skupa sa mnom zapisani u knjigu zle sudbine.
 Pokopat ću te u veličanstven grob. Grob?
 Oh ne, u svjetionik, pogubljeni mladiću.
 Jer ovdje leži Julija, a njezina ljepota tvori
 od ove grobnice gozbenu dvoranu, punu svjetla.
 Ti smrti, lezi ovdje, mrtav te čovjek pokapa.

80

(Polaze Parisa u grobnicu.)

Koliko puta ljudi upravo u času smrti
 očute radost! Oni što se o njima brinu to zovu
 sijevanjem prije smrti. Oh, kako smijem
 to zvati sijevanjem? Oh, ljubavi moja,
 ženo moja, smrt je isisala med iz tvoga daha
 ali nije zadobila moći nad tvojom ljepotom.
 Ti nisi pobijedena. Još je znamen ljepote
 rumen na tvojim usnama i obrazima,
 i blijedi barjak smrti još nije dotle stigao.
 Tebaldo, ležiš li to ondje ti u krvavoj plahti?
 Oh, koju veću uslugu ti mogu učiniti
 nego da istom rukom što prepolovi tvoju mladost
 raskolim mladost onom tvojem dušmaninu?
 Oprosti mi, rođače. Ah, mila Julijo,

90

100

zašto si još tako lijepa? Hoću li povjerovati
 da je netvarna smrt zaljubljena,
 i da te mršavo jezovito čudovište čuva
 ovdje u mraku da mu budeš ljubavnicom?
 U strahu od toga zauvijek ću ostati s tobom
 i nikada više iz ove palače tamne noći
 ne ću otići. Ovdje, ovdje ću boraviti
 s crvima koji su tvoje dvorkinje.

Oh, ovdje ću zasnovati svoj vječni počinak 110

i zbaciti jaram nenaklonjenih zvijezda s ove puti
 umorne od svijeta. Oči, pogledajte zadnji put.

Ruke, zadnji put zagrlite! A vi usne,
 vrata daha, zakonitim poljupcem zapečatite
 bekonačnu pogodbu s grabljivom smrću.

Dođi, gorka pratnjo, dođi, bljutavi vodiču!

Ti, očajni peljaru, sada najednom upravi
 na oštrem hridi svoj skrhani i trošni brod.

Pijem za svoju ljubav! Vjerodostojni ljekarniče,
 brz je tvoj napitak. Tako s poljupcem umirem. 120

(Umire.)

(Ulazi fra Lovro s fenjerom, polugom i lopatom.)

FRA LOVRO

Sveti Franjo, pomози! Koliko su mi puta stare noge
 noćas posrnule preko grobova. Tko je tamo?

BALTAZAR

Ovdje čovjek, prijatelj, čovjek koji vas dobro poznaje.

FRA LOVRO

Budi blagoslovljen. Reci mi, dragi prijatelju,
 kakva je ono luč što zalud pruža svjetlo
 gujavicama i bezokim lubanjama? Koliko razabirem,
 ona gori u spomeniku Capuletija.

BALTAZAR

Tako je,
sveti oče, a ondje je i moj gospodar,
čovjek kojega volite.

FRA LOVRO

Tko je to?

BALTAZAR

Romeo.

FRA LOVRO

Koliko je dugo ondje?

BALTAZAR

Već pola ure.

130

FRA LOVRO

Pođi sa mnom do groba.

BALTAZAR

Ne usuđujem se, oče.
Moj gospodar ne zna da nisam odavde otišao,
a strahovito mi je zaprijetio smrću
ako ostanem da gledam njegove nakane.

FRA LOVRO

Ostani, onda, sam ću poći. Strah me spopada.
Oh, jako se bojim neke zlosretne stvari.

BALTAZAR

Dok sam spavao pod ovim tisovim stablom ovdje,
sanjao sam da se moj gospodar s nekim borio
i da ga je moj gospodar ubio.

FRA LOVRO

Romeo!

Jao, jao, kakva je to krv što kalja 140
 kameni ulaz u ovu grobnicu? Što znače
 ovi okrvavljeni mačevi bez gospodara
 što umrljani leže kraj ovoga mjesta mira?
 Romeo! Oh, blijed je! Tko još? Što, i Paris?
 I ogreznuo u krvi? Oh, koja je nenaravna ura
 kriva za ovaj tugaljivi događaj?
 Gospa se miče.

(Julija ustaje.)

JULIJA

O oče utješitelju, gdje je moj gospodar?
 Sjećam se dobro gdje sam trebala biti,
 i tu jesam. Gdje je moj Romeo? 150

FRA LOVRO

Čujem neke glasove. Gospo, izađi
 iz toga gnijezda smrti, okuženja i neprirodna sna.
 Viša sila nego što joj možemo protusloviti
 pomrsila je naše nakane. Dođi, dođi sa mnom.
 Tvoj muž u tvom krilu mrtav leži,
 i Paris isto tako. Dođi, ja ću te smjestiti
 u sestrinsku družbu svetih redovnica.
 Ne zadržavaj se da pitaš, jer straža dolazi.
 Dođi, idemo, dobra Julijo. Ne usuđujem se duže ostati.

(Izlazi fra Lovro.)

JULIJA

Idi, odlazi odavde, jer ja ne ću poći. Što je ovdje? 160
 Ruka moje prave ljubavi stiže pehar?
 Otrov je, vidim, bio njegov prerani kraj.
 O tvrđice! Sve popio, i ne ostavi prijateljske kapi

da mi poslije pomogne? Poljubit ću tvoje usne.
 Možda se malo otrova još zadržalo na njima
 da me usmrti cjelovom okrjepljenja.

(Poljubi ga.)

Tvoje usne su tople.

STRAŽAR *(izvana)*

Vodi, momče. Kojim putem?

JULIJA

Glasovi, je li? Onda ću biti kratka. O sretni bodežu.
 Ovo su tvoje korice. Tu hrđaj, i daj mi da umrem.

(Probode se i padne.)

(Ulazi Parisov paž i stražari.)

PAŽ

Tu je to mjesto. Tamo, gdje gori luč.

170

PRVI STRAŽAR

Na zemlji ima krvi. Pretražite groblje.
 Idite, neki od vas; koga god nađete, uhitite ga.

(Izlaze neki stražari.)

Žalostan prizor! Ovdje leži ubijeni grof;
 i Julija krvvari, topla i netom umrla,
 ona što već dva dana ovdje zakopana leži.
 Idite reći knezu. Potrčite do Capuletija.
 Probudite Montecchije. Svi ostali pretražujte.

(Izlaze neki stražari.)

Vidimo tlo na kojem ovi jadnici leže,
 ali pravo tlo što rodi sve ove dirljive jade
 ne možemo dok ne rasvijetlimo okolnosti.

180

(Ulazi nekoliko stražara s Baltazarom.)

DRUGI STRAŽAR

Evo Romeova momka. Našli smo ga na groblju.

PRVI STRAŽAR

Držite ga pod paskom dok ovamo ne dođe knez.

(Ulazi još jedan stražar s fra Lovrom.)

TREĆI STRAŽAR

Evo fratra koji drhće, uzdiše i plače.
Oduzeli smo mu ovu polugu i lopatu
kad je dolazio s ove strane groblja.

PRVI STRAŽAR

To je jako sumnjivo. Zadržite i fratra.

(Ulazi knez s pratnjom.)

KNEZ

Koja je to nesreća toliko podranila
da nas doziva iz našega jutarnjeg počinka?

(Ulaze Capuleti i gospa Capuleti sa slugama.)

CAPULETI

Što bi to bilo da se toliko više naokolo?

GOSPA CAPULETI

Oh, ljudi na ulicama viču »Romeo«,
neki »Julija«, a neki »Paris«; i svi trče
uz veliku galamu prema našoj grobnici.

190

KNEZ

Kakav je to strah što hara našim ušima?

PRVI STRAŽAR

Vladaru, ovdje leži umoreni grof Paris,
i mrtav Romeo, i Julija, otprije mrtva,
a topla, i netom ubijena.

KNEZ

Istražujte, tragajte i saznajte kako se zbio taj gnusni pokolj.

PRVI STRAŽAR

Ovdje je jedan fratar,
i momak smaknutog Romea, uz njih je oruđe
zgodno da se otvore grobovi tih mrtvacu.

200

CAPULETI

O nebesa! O ženo, gledaj kako nam kći krvari!
Ovaj bodež je pogriješio, jer gle, njegovo je kućište
prazno na Montecchijevim leđima,
a on u krivim koricama, u grudima moje kćeri.

GOSPA CAPULETI

Jao meni! Ovaj prizor smrti je kao zvono
koje moju staru dob požuruje ka grobu.

(Ulazi Montecchi sa slugama.)

KNEZ

Dodi, Montecchi, jer si rano ustao
da sada vidiš sina i baštinika kako je rano legao.

MONTECCHI

Jao, gospodaru, moja žena je noćas umrla.
Tuga za prognanim sinom njezin dah je prekinula.
Kakav se daljnji jad roti protiv moje starosti?

210

KNEZ

Gledaj, pa ćeš vidjeti.

MONTECCHI

O nepodučeni stvore! Kakvo je to ponašanje,
gurati se u grob prije svoga oca?

KNEZ

Zapečatite usta oćajanja na trenutak
 dok ne rasvijetlimo ove nedoumice
 i ne doznamo njihov izvor, povod i pravo podrijetlo,
 a onda ću ja biti na ćelu vařeg tugovanja
 i predvoditi vas, makar i do smrti. Dotle se suzdržite,
 i neka nesreća bude robinjom strpljivosti. 220
 Dovedite osumnjićene stranke.

FRA LOVRO

Ja sam najglavniji, najmanje sposoban poćiniti,
 ali najsumnjiviji, budući da vrijeme i mjesto
 svjedoće protiv mene, za taj strařni pokolj.
 Sad ovdje stojim, i da se okrivim i da se opravdam,
 jer sam sebe osuđujem i sam sebe oslobađam.

KNEZ

Onda smjesta reci řto znař o ovome.

FRA LOVRO

Bit ću jezgrovit, jer kratak istek moga daha
 nije dug koliko je duga ta mućna prića. 230
 Romeo, ovdje mrtav, bijaše muř toj Juliji,
 a ona, ovdje mrtva, vjerna žena tome Romeu.
 Ja sam ih vjenćao; njihov tajni vjenćani dan
 bijaše Tebaldov sudnji dan; a njegova prerana smrt
 progna novoga mladoženju iz ovoga grada;
 za njim je Julija ginula, ne za Tebaldom.
 Vi, da biste je liřili te opsade řalosti,
 zarućiste je i htjedoste je na silu udati
 za grofa Parisa. Tada ona dolazi k meni
 i sva izvan sebe moli me da smislim neki naćin
 da je oslobodim toga drugog vjenćanja, 240
 ili će se ondje u mojoj ćeliji ubiti.
 Tada joj dadoh — poućen tako iskustvom —

uspavljajući napitak koji je djelovao
 kako poželjeh, jer je na njoj prouzročio
 prividnu smrt. U međuvremenu sam pisao Romeu
 da mora doći ovamo upravo ove strašne noći
 da je pomogne izvaditi iz njezina unajmljena groba,
 jer je u to doba snaga napitka trebala prestati.
 Ali onoga tko je nosio moje pismo, fra Ivana,
 nesretnim slučajem zaustaviše, i on se sinoć 250
 vratio s mojim pismom. Onda sam posve sâm
 u predviđeni sat njezina buđenja došao
 da je izvadim iz grobnice njezina roda,
 s nakanom da je pomnjivo krijem u svojoj ćeliji
 dok ne budem mogao zgodno poručiti Romeu.
 Ali kad sam došao, nekoliko minuta prije roka
 njezina buđenja, ovdje u prijeki čas ležahu
 plemeniti Paris i vjerni Romeo, mrtvi.
 Ona se budi; i ja je preklinjem da izađe
 i da strpljivo podnese ovaj nebeski čin; 260
 ali tada me neki glasovi odagnaše u strahu od groba,
 a ona, previše zdvojna, ne htjede poći sa mnom
 nego, kako se čini, izvrši nasilje nad sobom.
 To je sve što znam; a njezina je dadilja
 upućena u vjenčanje; ako je pak išta u tome
 pošlo po zlu mojom krivicom, neka mi stari život
 bude žrtvovan koju uru prije roka
 oštrini najstrožega zakona.

KNEZ

Tebe smo oduvijek znali kao sveta čovjeka.
 Gdje je Romeov momak? Što može on na ovo reći? 270

BALTAZAR

Ja sam gospodaru donio vijest o Julijinoj smrti,
 a onda je on žurno došao iz Mantove

točno na ovo mjesto, točno do ovog spomenika.
Ovo pismo da rano predam njegovu ocu, zapovjedi mi,
i zaprijeti mi smrću, ulazeći u grobnicu,
ako se ne udaljim i ne ostavim ga sama.

KNEZ

Daj mi to pismo, želim ga pogledati.
Gdje je grofov paž koji je uzbunio stražu?
Mladiću, što je tvoj gospodar radio na ovome mjestu?

PAŽ

On je došao s cvijećem da ospe grob svoje gospe, 280
i rekao mi da stojim podalje, i ja tako učinih.
Uto dolazi jedan sa svjetlom da otvori grob,
i odmah moj gospodar potegne na njega;
a onda sam pobjegao da zovnem stražu.

KNEZ

Ovo pismo potvrđuje fratrove riječi:
tijek njihove ljubavi, vijest o njezinoj smrti,
a ovdje piše i da je kupio otrov
od nekog sirotoga ljekarnika, i s otrovom došao
do ove grobnice da umre i legne kraj Julije.
Gdje su ti neprijatelji? Capuleti! Montecchi! 290
Vidite kakav bič pade na vašu mržnju:
nebo je našlo načina da vaše radosti ubije ljubavlju.
A ja, zažmirivši također na vaše nesloge,
izgubio sam dva rođaka. Svi su kažnjeni.

CAPULETI

O brate Montecchi, pruži mi ruku.
Ovo je nadarbina mojoj kćeri, jer ništa više
ne mogu zahtijevati.

MONTECCHI

Ali ja ti mogu više dati,
jer ću joj podignuti spomenik od čista zlata;
i dokle se Verona bude tim imenom zvala,
ne će se nijednom kipu prinositi hvale smjerne
koliko kipu Julije, iskrene i vjerne.

300

CAPULETI

Jednako će bogat Romeo leći kraj gospe mrtve;
našega neprijateljstva dvije uboge žrtve.

KNEZ

Turoban mir sa sobom ovo jutro nosi;
sunce od tuge ne će glave promoliti.
Pođite; bit će još govora o ovoj žalosti;
nekom je prošteno, a neki će kažnjeni biti;
jer nikad ne bijaše priče s više jada
od ove gdje Julija i njezin Romeo strada.

(Izlaze.)